

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэмрэ и Правительствэрэ ягъэзет

Бэдзэогъум и 3-р — ГИБДД-м и Маф

Адыгэ Республикэм хэгъэу КлоцI ИофхэмкIэ и Министерствэ гъогум ищынэгъончъагъэкIэ и Къэралыгъо инспекцие и ГъэлоушIанIэ щылажъэхэу лъытэныгъэ зыфэтIыхэрэр!

Гъогур ищынэгъончъэнымкIэ Къэралыгъо инспекциер зызэхачагъэр илгъэс 75-рэ зэрэхъурэм фэшI тышгъуфэгъушIо!

Шъуикъулыкъу гъогуихо кыкIугъ, хэгъэгум ихъоныгъэ ичэзыхэр зэкIэ ащ итарихъ хэ-олагъох.

Илгъэс 75-м кыкIоцI гъогум ищынэгъончъагъэкIэ инспекциер, сьд фэдэ цIэ илагъэм, зерифэишъуагъэм тетэу цIыфхэм аф-лэжъагъ, автомобильхэм язеклон тэрзэу зэхэцэгъэнымкIэ, гъогухэр ищынэгъончъэу ищытхэмкIэ ипшъэралхэр зерищыкIагъэм тетэу ыгъэцэкIагъэх.

ГИБДД-м илофышIэхэм тапэкIи зерифэишъуагъэм тетэу къулыкъур зэрэхъыштым, тигуисэ Адыгеим социальнэ-экономикэ хэ-хъоныгъэу ышIырым ялахъышIу зэрэхашIыхъа-штым тицыхъэ телъ.

ЗэкIэми тышгъуфэгъушIо псауныгъэ пытэ шъуилэнэу, шъуиунагъохэм рэхъатныгъэрэ на-сыпрэ арыллынхэу, хэгъэгумрэ Адыгэ Респуб-ликэмрэ яфедэ зыхэлъ ИофшIэн кьинэу жъугъэ-цакIэрэм тапэкIи гъэхъагъэхэр щышъу-шIынхэу!

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ипшъэралхэр зыгъэцэкIэу
КЪУМШЫЛ Мурат
Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу
Федор ФЕДОРКО

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм

Хабэмрэ правопорядкэмрэ ягъэпытэнкIэ гъэхъагъэу илэхэм, Иофэу зыфэгъэзагъэмкIэ ипшъэралхэр дэгъоу зеригъэцэкIэхэрэм ыкIи Урысыем и ГАИ — ГИБДД зызэхачагъэр илгъэс 75-рэ зэрэхъурэм афэшI Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхэу тхылъ фэгъэшъошагъ **Бэдзэжъыкыо Мурат Къэлэубатэ ыкыом**, МВД-м Адыгэ РеспубликэмкIэ и УИГИБДД зэхэщэн ИофшIэнымкIэ ыкIи гъогум ищы-нэгъончъагъэкIэ иотдел ипащэ.

ГЪОГУМ зэлукIэгъу дыриIагъ

АР-м и Лышхъэ ипшъэралхэр зыгъэцэкIэрэ Къумшыл Мурат ООО-у «ИКЕА-МУСС» зыфилоуэм игенеральнэ директор игуадзэу Лендрес Густаав Франсуа тыгъуасэ ригъэблэгъагъ. ЗэлукIэгъум хэлэжъагъ ООО-у «Юг-Проект» зыфилоуэм ипащэу Святослав Холич.

Федеральнэ автомобиль гъогу Краснодар икIэу ЦIэмэз кIорэм шыщэу Адыгеир зэпызычирэм шагъэуцушт гъогу Iэтыгъэр (автомобильнэ развязкэр) ары зытегушылагъэхэр. Ар республикэм игъунапкъэу Краснодар еклурэ гъогу Iахым щашIышт. Ащ иинвесторы «ИКЕА-МУСС»-р ары.

Святослав Холич кызэриуагъэмкIэ, гъогу Iэтыгъэм ипро-ект ишIын аухыгъ, экспертхэр хэллэнхэу Ростов-на-Дону агъ-эхыгъ. Мазэ нахъыбэ темышIэу псэолъэшIынхэр рагъэжъэн-хэу мэгугъэх. Проектм игъэпсын псгъумкIи сомэ миллион 18-м ехъу тефагъ, псэолъэшIыным пэлухъащтыр джыри кьалы-тагъэп. Гъогу Iэтыгъэр мээйикIэ аухынэу мэгугъэх. А уахътэм кыкIоцI гъогур зпагъэлышттэп, автомобильхэм язеклон кы-зэтырагъэуоцтэп. ЛъэсрыкIохэм апаи зэпырыкыпIэхэмрэ ав-тобусхэр кызышъуцуштхэмрэ агъэпсыгъэх.

Краснодар икIэу ЦIэмэз кIорэ гъогур федеральнэу зэрэщы-тым кыхъэкIыкIэ, гъогу Iэтыгъэр Федеральнэ Гупчэм ыгъэп-сынэу ары зэрэщытыр, ау республикэр ащ емыжэу, Адыгеим щыпсэухэрэми ар зэпызычыхэрэми язеклон нахъ псынкIэ хъу-ным фэшI инвесторы кыригъэблэгъагъ.

ХЪУТ Нэфсэт.

Проектым игъэцэкIэнкIэ зэзэгъыгъэх

Дунэе шапхъэхэм адиштэшт курортэу «Лэгъо-Накъ» зыфило-рэм ипроект игъэцэкIэнкIэ Ады-геир хъазыр ЮНЕСКО-м «до-рожная карта» зыфилоуэр ри-хылIэнэу. ОАО-у «Темыр Кав-казым икурортхэр» зыфилоуэрмэ Адыгэ Республикэмрэ япащэхэр ащкIэ езэгъыгъэх ЮНЕСКО-м игъэцэкIэнкIэ Совет и Тхьаматэу, Урысые Федерацием илIыкIоу ЮНЕСКО-м шыIэ Элеонора Митрофановам.

Темыр Кавказым, Краснодар краим, Адыгэ Республикэм ту-рист кластерэу ашагъэпсыштым ипроект ЮНЕСКО-м и Комитет изэхэсыгъоу бэмышIэу Париж шыкIуагъэм Элеонора Митрофа-новар нэIуасэ щыфашIыгъ. ООН-м изичэзыу я 35-рэ сессие дунэе культурэм, чIыопс кIэным испискэхэм ахэхъэрэ чIыпIэхэм язытетрэ географическэ объек-тыкIэхэр ащ зэрэхъагъэхэрэм-рэ япхыгъэ Иофгъохэм щачап-лъагъэх.

ОАО-у «Темыр Кавказым ику-рортхэр» зыфилоуэм идиректор-хэм я Совет и Тхьаматэу Би-лалов Ахьмэд турист кластерым игъэпсынкIэ планхэм, Урысыем иIэшхъэтетхэм ащ пэцэныгъэ зыдызэрихэрэ организацием

ыпашхъэ пшъэралхэр кыра-гъэуцагъэхэм кьатегушылагъ. Лыжэ курортэу «Лэгъо-Накъ» зыфилоуэрмэ игъэпсын епхыгъэ Иофгъохэм ар кьашыуцугъ. Би-лалов Ахьмэд зеришIыгъэрэмкIэ, Лэгъо-Нэкъ тешъом инахъыбэр кызыхыуыгъэр Адыгеим амал-хэр зэкIэ IэкIэлыхъ гъэхъагъэ хэлъэу мыщ курорт щашIы-нымкIэ ыкIи тапэкIи ащ зи-ушъомбгъунымкIэ. Регионым социальнэ-экономикэ хэ-хъоныгъэ ышIынымкIэ мы проектым мэхъанэшхо зеришIыгъэр ыкIи ОАО-у «Темыр Кавказым икурортхэр» зыфилоуэрмэ экологие шапхъэхэм адиштэу мы проектым дэлэжъ-нэу гухэлъ зеришIыгъэр ащ кIи-гъэтхыгъ.

Турист кластерым ипроект чIыопсым икыуэхъумэн епхыгъэ лъэныкыохэм мэхъанэшхо зра-щыратыгъэр мы зэлукIэм кышча-Iуагъ. «Лэгъо-Накъ» кIэшIэгъэ лыжэ гъогухэр шагъэпсынхэу рахъухъэ. Мыщ дэжъым тыкъэ-зыуцухъэрэ дунаим зэрар рамы-гъэкIыным тегъэпсыхъагъэу лъэ-шэу кьагъэгъунэрэ чIыпIэхэм ахэмыхэрэ чIыгъухэм хьакIэщ инфраструктурэр ашагъэпсышт. Гъэмафэм ыкIэхэм яхъулIэу лыжэ курортэу «Лэгъо-Накъэм»

и мастер-план игъэхъазырын ты-ухышт», — кыIуагъ Адыгэ Рес-публикэм туризмэмрэ курорт-хэмрэкIэ и Комитет и Тхьаматэу Владимир Петровым. Курортм игъэпсын епхыгъэ проектыр ЮНЕСКО-м игъэцэкIэнкIэ Совет и Тхьаматэу игъоу ыльэгъугъ. «Дорожная карта» зыфалорэр Адыгеим зэрэзэхигъэуоцштым ехылIэгъэ зэзэгъыныгъэ мы зэлукIэм щашIыгъ. Зигугъу кьэт-шыгъэ картэр, зы лъэныкыом-кIэ, экологие шапхъэхэм адиш-

тэн, адрэ лъэныкыомкIэ — ре-гионм иэкономикэ хэ-хъоныгъэ ышIыным тегъэпсыхъэгъэн фае. Экономикэ шIолъыр хэушхъа-фыкIыгъэ зэрэзэхъащштым Ио-фгъохэм, проект ИофшIэнхэм адакIоу илгъэсым кыкIоцI зи-гугъу кьэтшыгъэ картэмкIэ планхэр агъэцэкIэштых. Арэу-штэу кышъыдэлъытагъ Иоф-тхъабзэхэм япланэу Урысые Фе-дерацием экономикэ хэ-хъоны-гъэмкIэ и Министерствэ, Ады-гэ Республикэр, муниципальнэ

образованиеу «Мыектопэ рай-оныр» зыкIэтхъагъэхэм.

Элеонора Митрофановам дашIыгъэ зэзэгъыныгъэхэр гъэ-цэкIэжыгъэнхэм пае рабочэ куп зэхашэ.

— Экологическэ туризмэу пIуныгъэ, гъэсэныгъэ мэхъанэшхо зилэм ипрограммэ игъэцэкIэн Адыгеир фэхъазыр, мы програм-мэм амал кытыштыр чIыопсым зэрар фэмышхуэу лъэшэу кьа-гъэгъуэнэрэ чIыпIэхэм хэ-хъоныгъэ ягъэшIыгъэным пае ахышэ кьа-лэжъынэу, — кыIуагъ Адыгеим и Лышхъэ ипшъэралхэр зыгъэцэкIэу Къумшыл Мурат. — Ау отраслэм хэ-хъоныгъэхэр зеришIыгъэрэм емылгыгъэу, ащ амалэу илэхэр зэкIэ ыгъэфедэн-хэ зилгъэкIыштыр шэпхъэ лъагъ-хэм адиштэрэ лыжэ курорт за-гъэпсыкIэ ары ныIэп. Хабзэм ифедеральнэ органхэм тырагъу-сэу Темыр Кавказым турист кла-стер зэрэщагъэпсырэм дакIоу курортэу «Лэгъо-Накъ» зыфило-рэм ишIын пхырытшынэу тэгугъэ. Мыщ фэдэ курортыр реги-он зэдэлэжъэныгъэм, Кьыблэ федеральнэ шIолъырым ису-бъектхэм язэныбджэгъуныгъэ, язэдэпсэуныгъэ ятамыгъакIэу хъушт.

Адыгэ Республикэм и
Лышхъэ ипресс-кыулыкъу

Зыныбжъ имыкьугъэхэм ялофыгъохэм атегушчылагъэх

Зыныбжъ имыкьугъэхэм ялофыгъохэм ыкӀи яфитыныгъэхэр къэухъумэгъэнхэм афэгъэзэгъэ республикэ комиссием зичэзыу зэхэсыгъоу илагъэр зэрищэгъ Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ игуадзэу Алексей Петрусенкэм. Непэрэ мафэхэм яхъулэу мыхэм альэныкьокӀэ лофхэм язытет зыфэдэм, гумэкӀыгъоу, щыкӀагъэу шылэхэм къэзэрэугъоигъэхэр атегушчылагъэх.

Зыныбжъ имыкьугъэхэм апае зэрэ Урысыеу лоф шызышӀэрэ «цыхъэшӀэгъу телефонэу» 8-800-2000-122-р зиномерыр Адыгеим къызэрэщызылаухыгъэм епхыгъэ доклад къышшыгъ АР-м лофшӀэнымрэ ыкӀи социальнэ хэ-хъоныгъэмкӀэ и Министерствэ испециалист шхъалэу Къуикъо Хъарыет. Ащ ишӀуагъэкӀэ кӀэлэ-цӀыкӀухэр, ны-тыхэр зыгъэгумэ-кӀырэ упчӀэхэр специалистхэм афагъэзэн альэкӀы, джэуапхэри охътэ кӀэклым агъотых, ишыкӀа-гъэ хъумэ, психологхэр, соци-альнэ къулыкьухэм ялофышӀэхэр, нэмыкӀхэри Іэпылэгъу къафэ-хъух. Зигугъу къэтшыгъэ теле-фон номерыр тиреспубликэ къызышчызылаухыгъэм къыше-гъэжъагъэу (2011-рэ илъэсыр ары) нэбгырэ 460-рэ къафэты-уагъ. Ахэм ащыцъу 264-р зы-ныбжъ имыкьугъэх, нэбгырэ 97-р ны-тых, 99-р нэмыкӀ категори-ем къыхеубытгъэх. Нэбгырэ пэпчъ иупчӀэ зэхафыным, амалэу шылэмкӀэ Іэпылэгъу фэхъунхэм анаӀэ зэрэтырагъэтыгъэр, тапэкӀи ащ фэдэ еклӀлакӀэр агъэфедэ-зэ лоф зэрашӀэщтыр Къуикъо Хъарыет къылуагъ.

Физическэ культурэм ыкӀи спортым къыткӀэхъухъэхэрэр нахъыбэу хэщэгъэнхэм пае ана-хъэу анаӀэ зытырагъэтыр лъэ-ныкьохэм къатегушчылагъ АР-м физическэ культурэмкӀэ ыкӀи спортымкӀэ и Комитет иотдел ипашцэу Ирина Манченкэр. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкӀэ, рес-публикэм шыпсэурэ нэбгырэ 95652-р физическэ культурэм ыкӀи спортым апыщагъэх. Блэ-кӀыгъэ илъэсхэм ягъэпшагъэмэ, а пчъагъэм хэхъуагъ. АщкӀэ зи-шӀуагъэ къаклоу плон плъэкӀы-щтыр федеральнэ ыкӀи респу-бликэ программэу шылэхэр рес-публикэм чанэу зэрэщэгъэца-кӀэхэрэр ары. Спорт псэуальхэм япчъагъэ илъэс къэс хэхъо, объект зэфэшхьафхэм игъэкӀо-тыгъэ гъэцэкӀэжъынхэр ара-шылӀэх, ящыкӀэгъэ Іэмэ-псы-мэхэр, оборудованиер арагъэ-

гъотых. Зыныбжъ имыкьугъэхэр пштэмэ, ахэм ащыщхэу спортым ыкӀи физическэ культурэм апы-щагъэхэм япчъагы нахъыбэ зэ-рэхъугъэр къыхэбгъэщын фае. 2011-рэ илъэсым къыклопӀ Уры-сые ыкӀи Дунэе зэнэкьокьухэу спорт лъэпкӀэ 24-рэ фэдизымкӀэ зэхашагъэхэм Адыгеим испорт-сменхэм апэрэ ыкӀи хагъэунэ-фыкӀырэ чӀыплӀэхэр къащада-хыгъэх. Нэбгырэ 30-р спорт лъэпкӀэ зэфэшхьафхэмкӀэ Уры-сыем ихэшшыпкыгъэ командэ-хэм ахэтых. Гъэхъагъэу шылэхэм джыри ахэгъэхъогъэным пае ыпшӀэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ программэхэм ягъэцкӀэн Коми-тетым тапэкӀи лыигъэкӀотэщт.

НыбжыкӀэхэр социальнэ практикэм хэщэгъэнхэм, патри-отэу плугъэнхэм апае лофтхъабзэу зэхашэхэрэм къащыцугъ АР-м ныбжыкӀэ лофхэмкӀэ и Коми-тет итхъаматэу Къэрэтэбнэу Мы-хъамодэ. Пшгъэрылэу зыфа-гъэуцужыкьхэрэр шылэныгъэм щыпхырышчыгъэнхэм пае обще-ственнэ организациехэм, лъэпкӀэ ыкӀи дзэ-патриотическэ объеди-нениихэм зэпхыныгъэу адырӀэр агъэпыгъэным зэрэпылхэр ащ къылуагъ. Хэгъэгъу зэошхом хэ-лэжъэгъэ ветеранхэм Іэпылэгъу афэхъугъэным, тидзэкӀолӀхэу заом хэлэжъагъэхэм ясаугъэтхэр гъэкӀэжыгъэнхэм ыкӀи гъэкъэб-зэгъэнхэм анахъэу анаӀэ зэрэты-рагъэтырэр М.Къэрэтэбанэм къыхигъэщыгъ. Джащ фэдэу волонтер движением Адыгеим зыщегъэушъомбгъугъэным, лъэпкӀэ ыкӀи дин зэфышчыты-кӀэхэр гъэпытэгъэнхэм, нэмыкӀ лъэныкьохэмкӀи мыгъэрэ илъэс-ныкьом ашӀагъэхэм Комитетым ипашцэ къатегушчылагъ, тапэкӀэ пшгъэрылэу зыфагъэуцужыкьхэ-рэм къэзэрэугъоигъэхэр щигъэ-гъозагъэх.

Зэхэсыгъом хэлэжъагъэхэр нэмыкӀ лофыгъохэм атегушчыла-гъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашӀыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО
Адам.

ДЭГЪУХЭР КЪЫХАГЪЭЩЫГЪЭХ

Хабзэ зэрэхъугъэу, Адыгэ Республикэм иэкономикэ хэхъо-ныгъэхэр ышӀынхэм зилахышӀу хэлъ предприятияхэр ыкӀи организациехэр илъэс къэс къыхагъэщых, АР-м и Лышхъэ и Диплом ахэм афагъэшъуашэ. Мыщ фэгъэ-хыгъагъэ торжественнэ зэхэхъэу тыгъуасэ Мыекъуа-пэ щыкӀуагъэр.

2010-рэ илъэсым анахъ чанэу лоф зышӀагъэхэу ыпшӀэкӀэ зигугъу къэтшыгъэ шӀухъафтыныр зыфагъэшъошагъэхэм къафэгъушӀуагъ АР-м и Лышхъэ ипшгъэрылхэр зыгъэцкӀэрэ КъумпӀыл Мурат. Ащ къызэрэхигъэщыгъэмкӀэ, предприя-тиехэу зипроизводствэ хэзыгъэхъон зылъэкӀыгъэхэм, илъэс пла-ным къыдилыгъэрэ лъэныкьохэр зэшӀозыхыгъэхэм, лофшӀэлӀэ чӀыплӀакӀэхэр къызэлъузыыхыгъэхэм, бюджет зэфэшхьафхэм альэныкьокӀэ зипшгъэрылхэр зыгъэцкӀагъэхэм мы Дипло-мыр афагъэшъуашэ. 2010-рэ илъэсым изэфэхьысыжьхэм адидишъу, лъэныкьо 19-кӀэ текӀоныгъэр къыдзыхыгъэ кол-лектив 26-рэ къыхагъэщыгъ. Республикэм иэкономикэ хэхъо-ныгъэхэр ышӀынхэм, ыпэкӀэ лъыкӀотэным зилахышӀу хэлъ-хэм зэрафэразэр, тапэкӀи ахэм бэкӀэ зэрашчыгъыхэрэр КъумпӀыл Мурат къылуагъ ыкӀи ялофшӀэнкӀэ къалэжыгъэ Дипломхэр аритыжыгъэх.

(Тикорр.).

ГукӀэгъу къызыхэтэжъугъэгъаф, тызэдежъугъэлэжъ

Динлэжъэу Адыгэ Республи-кэм шыпсэухэрэм аплӀэки, сэ сшхъэкӀи лъэпкыым тыкъе-джэ тшӀоигъу псыкъиуным тичӀыгу шъобжэу рихыгъэм, псэупӀэхэм зэрарэу аригъэшӀы-гъэм, тхъамыкӀагъоу къызыди-хыгъэхэм ядэгъэзыжъынкӀэ Іэпылэгъу тызэфэхъунэу, тӀэ зэкӀэдзагъэу, байи тхъамыкӀи, гумэкӀыгъоу къызыфэкӀуагъэ-хэм таделэнэу.

«Къиныр Іахьмыгъош» ало адыгэхэм. Хъярыри къиныри цӀыфым къыфэкӀох, арэушцэу Алахьталэм шылэныгъэр зэ-регъафэ. Ау адыгэмэ егъашӀэ-ми ахэмылгыгъэ шэнхэр непэ тильэпкӀэ къыхафэхъу гъэгъэшъ, лъэшэу тегъэгумэкӀы. ЦӀыфым къын къыфэкӀуагъэмэ, машом, псым зэрар рахыгъэу, чӀэнагъэ рагъэшӀыгъэу щытмэ, адыгэ-хэр зэделэхэти, иунэ фашӀы-жышчыгъэ, зэхалабэхэзэ ибы-лымышхъэ фырагъэкъужыкь-щтыгъ. Тидэ хъугъа адэ зэде-Іэжыныгъэу егъашӀэм тильэпкӀэ хэлъыгъэр?!

Алахьым шӀу зыфишӀэных, тикынхэр нахъыбэ мэхъух. Ащ пае амалэу хэти илэм елгы-тыгъэу тызэделэжъын, зыкъэ-тыухъумэжынын фае. Непэ зи-лэжыгъэ бгычӀэм чӀэлъэу псым ыхыгъэм игумэкӀ ер-гупшыс бгышхъэм зичӀыгу шылагъэу псыр зынэмысы-

гъэр. Арэушцэу зыхъурэм Алахьталэм ушэтыплэ тырегъэ-уцо. «Силэжыгъэу къэнагъэр лусхыжмэ, сгъэнэгъоджэнэп, ащ шыщ сшэнышъ, къызготэу мы шъофхэр зылэжышчыгъэу, ау зилэжыгъэ зышӀокӀодыгъэ-хэм яхъамэ тестэкъон» алоу, цӀыфыгъэ, адыгагъэ къахэфэ-нэу ащ фэдэ амал зилэхэу Тхъэм ынэшӀу къызышчыфа-гъэхэм тыкъаджэ. Сыда плэмэ мылтыкур Алахьталэр ары къы-озытыгъэр, къыпфэзыгъэна-гъэр. «Баймэ ямылтыку тхъамы-кӀэмэ ялахъ къыхэтлхъагъ» — къышцӀо Къурланым. Ащ пае тхъамыкӀэхэм, сымаджэхэм, мы псыкъиуным чӀэнагъэ езы-гъэшӀыгъэхэми тыналэ атетэ-жъугъэгъэт, Іэпылэгъу тафэ-жъугъэхъу.

Зыми имылтыку тлыгъэрэп, тшӀэчырэп, ау ресторанхэм, ка-зинохэм, нэмыкӀ чӀыплӀэхэм сомэ минипшӀ пчъагъэхэр къачӀэтынэнхэ тэлъэкӀы, ау зи-унэгъо мылтыку псым ыхы-гъэм ахъшэ тӀэкӀукӀэ тыделэ-ным пае «тӀэ ащ хахъэрэп». Алахьым шӀу зыфишӀэных, тежъугъэгупшыс: а непэ плэ зы-хэмыхъэрэ мылтыкур неущ уимылэжъэу укьэтэджыжынын плъэкӀышцт. Алахьталэм Къур-ланым къышцӀо: «О сицӀыфхэр, шӀукъэуцых, шыкур сфэшпышӀ. Сэры лэжыгъэр къышъозыты-

рэр, сабий быныр шъозыгъэ-гъотырэр...»

Зэделэжыныгъэу лъэпкыым хэлъыгъэу нэмыкӀхэм ар дэ-гъукӀэ языгъэшӀагъэу, пстэуми апшъэ зышӀышчыгъэр непэ чӀэтэнэ, нахъ макӀэ мэхъу. Зы шысэ мыщ фэгъэхыгъэу къэс-хы, шӀушчызгъэгъуазэ сшӀоигъу. Мары мэщытым къаклохэрэм сздакъэр зыдатэкъорэ къэмла-ным бэмышӀэу ахъшэ жыгъэир Іэбжыбэу къыдахыгъ. ТшӀогъэ-шӀэгъонэу тыкӀэлупчӀагъ ар къызыдикӀыгъэм. КъызэрэчӀэ-кӀыгъэмкӀэ, студентэу нэмазым къаклохэрэм непэ ашхын зэрэщэ-фынэу алыгъ тӀэкӀум къыхахы-зэ, сомэ тӀурытӀу, шырышхэр къафатыгъ псыкъиуным зэрар зэрихыгъэ цыфхэм.

Алахьталэм шӀуигъот нахъы-бэ ышӀын, шӀуиамалхэм ахигъэ-хъон. Ау шӀуимылтыку, шӀуигъот ушыр-зэчатэр хэшпъухынын сы-дигъуи зышчышъумыгъэгъупш, Алахьталэм инэлэат къышпъу-темыфэным фэшӀ. Тызэфэжъугъэ-сакъыжъ, тызэдежъугъэлэжъ, адыгэ шэн-хэбзэ дахэхэр чӀэтэ-шъумыгъанэх, къын зилэм пкъэуу тыкӀэжъугъэуцу. Арэушцэу ты-зэкъотмэ, тызэделэжъмэ, ти-лъэпкӀэ бэгъон, амалышӀухэр илэных, Алахьталэм къынхэм ташиухъумэн.

Муфтиев
ЕМЫЖ Нурбий.

КӀэлэцӀыкӀухэм агу къэтэгъэкӀыжъы!

Гъэмэфэ зыгъэпсэфыгъо уахътэм кӀэлэцӀыкӀухэм япса-уныгъэкӀэ анахъыбэу федэ къэ-зыхыххэрэр псым, псы лушъом уахътэу шагъакӀорэр ыкӀи зыгъэпскӀынын арых. Псым пкъынэ-лынэр епсыхъэ. ЕсыкӀэ зышӀэхэрэмкӀэ псыр шынагъоп, арэу щытми, сакъыныгъэ пхэ-лын, шапхэхэр бгъэцкӀэнхэ фае. Ащ пае ахэр джыри зэ шъугу къэтэгъэкӀыжъых:

* ЗышчыбгъэпскӀыным фэ-гъэхъазырыгъэ чӀыплӀэхэр ары псым узышчыхъан фаер.

* Нэпкыыр пшэхъо закӀэу, псыр мыкуу дэдэмэ нахъышӀу.

* Къагъэнэфагъэм шъублэ-

кӀэу чыжъэу шӀухэмысыхъ.

* Къухъэ цыкӀоу, къуашъоу псым тетхэм благъэу шъуа-мысыл.

* Ащ фэдэ горэм шъуисэу псым шъутехъагъэмэ, шъуип-кӀэу шӀухэмыпкӀ.

* КъухъэуцупӀэхэм, лъэмы-джышхо зышчытельхэм защы-шъумыгъэпскӀ. Шъузышха-гъэм ыуж сыхъатрэ ныкьорэ темышӀэу псым шъухахъэ хъушцтэп.

* ЗыгорэкӀэ лъэшэу чъэрэ псым шъурихыжъагъэмэ, ащ шъупесынэу шъуемыжъ, бгъун-джэу шъушчылэу зыдакӀорэ лъэныкьомкӀэ зежъугъэхызы,

шӀукъызэрэхэсыкӀыжышчытым шъупылтын фае.

* Псычэрэгъухэм шъуафэ-сакъ.

* Ащ шъуиубытыгъэмэ, зы-къешъумыгъэгъашцт, жыр лъэ-шэу зылушцэн, псым зычӀэб-гъэонышъ, псынкӀэу ыбгъукӀэ уесын фае.

* Псым кӀыбкӀэ ушесынын зэкӀэми анахъ шынэгъончъ.

Шъузыфэзакъыжъ, псым узэрэщызекӀон фэе шапхэхэр шъуукьохэмэ, тхъамыкӀагъо къышъуфихынын зэрилэкӀы-щтыр зышчышъумыгъэгъупш!

Хэти ишлоигъоныгъэ ельытыгъ

Граждан куп зырызхэм, федеральнэ фэгъэклогэныгъэ зилэхэм, социальнэ Испылэгъу ятыгъэнымкIэ амалышIоу шыгъ ахэм ящылэныгъэ эпыхыгъэ медицинэ ыкли транспорт Испылэгъухэр зыгъэнэфэхэр социальнэ фэлэ-фэшIэ купыр. ЫпэкIэ зэрэщытыгъэм фэмьдзэу, тызыхэт илгъэсым социальнэ фэлэ-фэшIэ купыр IахышIэу зэхэт хьугъэ. Iахышым шыщэу зыфаер цыфым натуральнэ е ахыщэ шыкIэм тетэу кьалыхын фитэу ашIыгъ. А купым хэхьэх Iээгъу уцхэр ягъэгъотыгъэнхэр, санаторнэ-курорт шыкIэм тетэу ялээгъэным паче путейкхэр ятыгъэнхэр, джащ фэдэу кьэлэкIыб мэшIокугъогу транспортымкIэ ыкли кьалэхэр зэзыпхырэ транспортымкIэ ыпкIэ хэмьылтэу кьызыщелээцхтхэ чIыпIэм клон ыкли кьэкIожьын ытэкIынэу гъэпсыгъэныр.

Социальнэ фэло-фэшлэ купым 2011-рэ ильэсым мэлыльфэгьум и 1-м кьыщыублагэу мэээ уасэу илэр сомэ 750-рэ чапыч 83-м нэсыг. Ащ щыщэу сомэ 578-рэ чапыч 30-р лээзгьу уцхэм ауасэ, сомэ 89-рэ чапыч 46-р санаторнэ-курортнэ путевкэм буасэ, сомэ 83-рэ чапычы 7-р кьэлэккыб мэшлукыгбогу транспортмккэ ыккы кьалэхэр ззыпхы-хэрэ транспортмккэ кьызыщелэ-зэштхэ чыпкэм зэрэккыштым ыккы кьызэрэккыжыштым буасэ ате-лытагэгэх. Социальнэ фэло-фэшлэ купыр (НСУ-р) зэрэпсаоу е ащ щыщ лыхэ зэрэфаем тетэу цыфым кьалыхын фит.

ПФР-м ичлэлтэ орган ифэшгошэ
льэлү тхылт рахылли, 2011-рэ ильэ-
сым мэкьюогум и 1-м ехуэлзу ти-
республикэлэ НСУ-р к'аламы-
хынзу (аш к'ик'ырэр социальнэ
фэлэ-фэшлэ купум уасэу илэр ахь-
гчкэлэ к'алыхыгэныр ары) зы-
гчэнэфагэхэр нэбгырэ 37694-рэ
мэхүх. Натуральнэ ш'ыклэм тетэу

НСУ-р кѡаызыхыштѡу изыхѡу-
хѡагѡхѡр нѡбгырѡ 10953-рѡ.

Федеральнэ фэгээклотэньгэ зилэхуу ээклэ тиреспубликэ шыпсэу-хэрэм ашышхуу социальнэ фэлэ-фэ-шлэ купыр зэрэпсаоу ахышэм тельгытагэу кьаьзызыхынэу зыгьэнэфэгэхэр нэбгырэ 34435-рэ. Хэгэ-хьожь шьыклэм тельгытэгэ медицинэ Ёпылэгьур, ащ хэхьэх врачым (фельдшерым) рецептэу кьаритыгнэм тетэу ыкли медицинэм ыгьэнэфэр стандартхэм ательгытагэу яшыклэгэ Ёзэгьу уххэр, медицинэ мэхьанэ зилэ пкыгьоххэр, джащ фэдэу сэкьатныгэ зилэ клэлэ-цыкьлүхэм Ёзэгьоу шьт гьомылапхьэхэр ятыгьэнхэр, кьаьзызыхынэу изыхьухагьэхэр нэбгырэ 1423-рэ. Санаторнэ-курортнэ путевкэхэр кьаьзызымыхынэу зыгьэнэфэгэхэр фэгээклотэньгэ зилэ нэбгырэ 1898-рэ мэхьух. Мэшлукутьогу ыкли кьалэхэр ззыпыхьхэрэ транспортыр зымьгэхэ фэдэнэу зыгьэнэфэгэхэр нэбгырэ 1776-рэ.

УФ-м ПенсисехэмкIэ ифонд и Къутамэу Адыгэ Республикэм шы-
Iэм федеральнэ фэгъэкIотэныгъэ зи-
Iэхэу тиреспубликэ шыпсэухэрэм
агу къегъэкIыжы социальнэ фэгъэ-
кIотэныгъэ купыр (НСУ-р) къаы-
мыхыгъэным фэшI заявлениер зэ
зяптыкIэ илъэс къэс ар къэуушыха-
тыжынэу зэримышыкIагъэр. Ау а
социальнэ фэлI-фэшIэ купыр е ащ
щыц Iах горэ натуральнэ шыкIэм
тетэу къыкIэлъыкIошт илъэсым
ищылэ мазэ и 1-м къышыублагъэу
къаихы ыкIы ыпкIэ ыгъэнэфэгъэгъэ
шыкIэм текIыжы шIоигъоу ыгу
къэкIыгъэмэ, кIорэ илъэсым ичъэ-
пыогъу и 1-р къэмысызэ ифэшъо-
шэ заявление ПФР-м ичIыпIэ орган
рихьылIэн фæе.

**ХБАЦЫКІУ Марин.
ПФР-м и Адыгэ республикэ
Къутамэ социальнэ тынхэмкІэ
иотдел ипаш.**

Уипенсие зэрэхэбгъэхъошт шIыкIэр

Ыныбж къэсэу пенсием зык-
кэ кыратыштыр нахьыбэ зышы
зышоигъо цыфхэм къэралыгъом
амалышлу къареты. Ащ пае къэра-
лыгъомрэ цыфымрэ зэгъусэхэу
пенсиехэм мыткыу апэргъэхьэгъ-
ным зыщызэхэлэхьэхэрэ Про-
граммэм 2013-рэ илъэсым ичъэпы-
огъу и 1-р къэмысызэ үхэуцон фæ.

Шийкыю ащ пытыр кызырэкылоу гъэпсыгъэ. Программэм хуэцогъэ цыфым еж ишоигъоныгъэ тетэу пенсием ахыцэ зыщызыуагъэкIэрэ Iахъу иIэм сомэ 2000-м кышчы убулагъу 12000-м нэсэу зыхыгъахъэкIэ, джащ фэдиз сомэ пчъагъэ къэралыгъом кыфыхегъэхъожьы, лицевой четэу кыфыззыуахыгъэм кыырегъахъэ. Ау мыщ дэжбым ахы ишIэн фæа а сметым цыфым ежыцэу ригъэхъагъэр сомэ мини 2-м нахъ макIэ зыхъукIэ, къэралыгъор мылькы IахъкIэ кызырэхъэмылэ жъэщтыр. Джащ фэдэу кыIэогъэн фæа Программэм тегъэпсыкыгъэу цыфым агъэр ахыцэ Iахыр зитыгъэм кышчыубулагъэу къэралыгъом кытырэ Iахыр илъэси 10-м кыкIоцI зэрэзэппымыгъэуштыр. ГушыIэм пае, Программэм узыхуэузон фæе пIалъу агъэнэфæгъэр ыкIэм зышынэсыгъэм (Юныгъом и 30-м) цыфыр а Программэм хуэцуагъэмэ, кыкIэлъыкIоцт илъэсипшIым, ащ ахыцэ тынхэр етыфэхэкIэ, ытыгъэ ахыцэр къэралыгъом фэдитIукIэ нахъыбэ кыфишIышт.

Нэпэ хэуылзу Адыгейм шыпсзу-хэу нэбгырэ 7259-рэ бгыуитлүмкн кыкнлзу пенснхэм апас мылэку злүгэкнлэгэным тельытэгэ Прогрммэм хэуцуаг. Ахэм кыызты-нэкнлгыг илээснм ежэхэм яшл-игыоныгэкнл сомэ миллиони 4-рэ мин 624-м ехуу атыг. 2009 — 2010-рэ илээсхэм Программэм хэ-

уцогъэ цыфхэм ясчетхэм къэралыгъом сомэ миллион 22-рэ мин 600-рэ къаригъэхьагъ. Тызыхэт илъэсым цыфхэм атыгъэ тынхэм ательытэгъэ ахыщэр къэралыгъом тызыхэхьашт илъэсым икыхьагъухэм адэжэ ясчетхэм къаригъэхьашт.

Программэм ухэузоным фэшI
УФ-м и ПФР заявление ептын
фае. А заявлением ибланк ПФР-м
ичылпшэ орган кыашыпхын е
ПЧР-м иофициальнэ сайтэ www.pfrf.ru
кыпхын плээкышцт.

Заявлений узышпысүрү чы-
пэм ПФР-м иорганзу шыпэм еп-
хыылэн, узышпылжээрэ Юфшл-
пэмклэ Іэклэбгээхыан е почтэклэ
фэбгээхыан плъэклышт. Ау ятлонэр
шыкылитлүм тетэу заявленийер
ПФР-м Іэклэбгээхыан пае аш но-
тариусыр кытебгээтхжык пае.
Программэм узэрэхагээуцуагээм
ехыылгээ кээбар кызышпыагээ-
Іэсклэ, уисчет ахышэр Сбербанкы-
клэ ибгээхыан плъэклышт. Джащ
фэдэу ифэшшышэ заявление япты-
нышш, узылут Юфшлпэм уилжя-
пклэ ахышэр хиубытыклэз аІэки-
гээхыан ылгээклышт. Ахышэр зэрэп-
тышт квитанциер ПФР-м ичы-
плэ орган е Сбербанкнм кыащы-
уатышт.

Ахьщэр зэфэдиэ Iахьхэмклэ (гу-
щылэм пае, сомэ 300 е сомэ 1000
зырызэу) е зэтыгьоклэ сомэ мин
12-р (е ащ нахьыбэ) счотым ибгэ-
хьан уфит. Ытышт ахьщэ Iахьыр
зыфэдиэзыр, зитыштыр, кьызыгьэу-
цуштыр ыкли ахьщэр тыгьэныр
зыригьэжьэжьыштыр Программэм
хэуцогьэ цыфым ежь зэрэфеау
егьэнафэ.

**ПФР-м
и Адыгэ республикэ Къутамэ
ипресс-къулыкъу.**

СМИ-хэм зэхьоклыныгьэхэр

КЪЯЖЭХ

Тинепэрэ шылакэ Интернетыр пытэу хэуцуагь, джырэ уахьтэ кьызэралыгьтэрэмккэ, Урысыем шыпсэурэ нэбгырэ миллион 22-мэ ар агъэфедэ. Зэрэхьурэмккэ, кьэралыгьом ис яхэнэр нэбгырэ пэпчэ Интернетыр илэпылэгь. Мыщ елгыккэ зэфэшхьафхэр цыфхэм фыра. Ызыныкьохэм — проституцием, экстремизмэм, нэмык шлоигъэхэм афэгъэхьыгъэу Интернетым кыхьэхэрэр клэлэцыккыгъэхэм зэралэгъурэр мытэрэзу алыгъ, адрэхэм — сайтхэм икьоу зэралымыпплэхэрэр ыккы уядзон умылэцкынуу зэрэщытхэр мытэрэзу хагъэунэфыкы. Джащ фэдэу кьэбар нэпцхэр бэу кыхьэхэу е шхьыхыгъэу уишлш кьиплэтыкышцмэ амалышлоу зылыгъэхэрэр шылэх.

Информационнэ политикэм-
клэ Урысые Федерацием и Со-
вет шызэхэшэгъэ комиссием

Х итхямаатэу бэмышлэу агэнэфагь сенаторэу Людмила Нарусовар. Ащ иеплгыкклэ, кэ-мыгьэшгыпкэжыгыгэ кэбар-хэр Интернетым кызырэраг-хьэрэм кыхэкыкыкэ хэклитэ-күүлэ машэм фэдэ ар хьугэу. Арышь, ар йофыгьо шхьаэлэу непэ шыт.

— Цыфым имыхьякхэр
зыщыралоллэрэ тхыгъэхэр ащ
ибгъотэштых, гъэзетхэр су-
дым ептынхэ плъэклышт, ау
мышкIэ узэупчIын бгъоты-
рэп, — еlо Нарусовам. —
Джащ пае авторхэм пшъэдэ-
кIыжэ ягъэхьыгъэнымкIэ шы-
кIэ гъээнфагъэхэр къэгъоты-
гъэнхэ фæе.

Игбо кээсыгээу альбыти, илээс 20-кИэ узэклЭэбэжымэ СМИ-хэм афэгээхыгыгэ закону аштэггаггэм зэхьокыныггэхэр фашыггэх.

Федеральнэ Законэу «Къэбар лъыгъэуэс амалхэм афэгъэхьыгъэ правовой гъэорышлэныр нахьышлэ шыгъэным пэс УФ-м изаконодательнэ актхэм ащыщхэм зэхьоклы-

ныгээ афэшлыгэным ехылаагь» зыфиорэм Урысыем и Президентэу Дмитрий Медведевыр бэмышлэу кэтхэжыгь.

Ащ кызырэшитыИорэмкIэ, СМI-хэм афэгъэхыгъэ унашъохэр шэпхакIэхэм адиштэу шыгъэнхэ фае, ащ пае Интернет-сайтху кыбар лъыгъэIэс амалкIэ зыгъыгъэхэм яхылагъэу «сетевое издание» хэгъэхыгъ. Мы Iофым егъэзыгъэ хэлъп, Интернет-сайтым ишлоигъоныгъэ хэлъымэ, СМI-кIэ заригъэтхын фитэу хэбзэгъэу-цугъэм кышшело.

Ащ имызакъоу, Интернет-сайтхэр ахагъэханхэм пае къэбар лъыгъэлэс амалхэм янэша нэхэм зэхьокыныгъэхэр афэхьугъэх. Теледиакъэтынхэм яхьыллагъэу «универсальнэ лицензиер» къырагъэжыагъ. Ащ ишулагъэклэ зэу чым, кабелкълэ, спутникымкълэ къэтынхэр ащыкоштхэм. Лицензиеру къыдахышттым илъэси 5-м къышегъэжыагъэу илъэси 10-м нэс плалэз илэшт. Ащ ыпкк къыкылкэлэ СМИ-хэм яхьыллэгъэ законм «Лицензионнэ

уultzэкунум» истатъя кьыхэ-хэ. Техническэ амалхэм язы-тет ыкIи лицензиeм екыгтэ тхылхэр ауплэекIунхэр ащ ипшэерылт. Прокуратурэм ифитыныгтэ хэмьлэу зымычэзыу уultzэкIунхэр ащ фэгтэ-зэгтэшт кьулыкIом зэхичнэхэ ыльэкIышт. Хэукьоныгтэу кьы-хагшэщыштхэр дэгтэзыкьы-гтэнхэмкIэ мэзишт пIалтэ теле-радиокьэтынхэр зэхэзыштрэм ратышт. ЗымыгтэцакIэрэм ли-цензиер Iахыжьынэу судым лтэIу тхылт рыхьыллэшт.

Ахэм афэдэ зэхьоклыныггэхэм яшуаггэ кьэмыккон ытэ-кыштгэл. Уплэжкунэу зэрахьаггэхэм кьызэраггэлэггьаггэмккэ, дунаим шыхьурэ-шы-шлэхэрэм афэггэхьыггэ кэ-бархэр кьызылэклаггэхьан-хэмккэ кэбар лыггэлэс амал-хэр зэраггэфедэхэрэм нахь, ныхьжыклэхэм янахьыбэм Ин-тернетыр кыхахы.

**Сайт зэфэшыхафхэр
ыгъэфедэзэ, кээбарыр
ИШЬЫНЭ Сусанэ
ыгъэхъазырыгъ.**

«Мы учлэм иджуап мафэ кэс, Иофшлэгъу ужым, Жэнэ Аскэр ытыжыырэм фэд» зыфэпошт гүпшысэр шхъэм кы-хыаг ы ХХІ-рэ клиникэу Шъэумэн Хъазрэт ыцлэ зыхыырэм иврач шхъалэ икабинет бэмышлэу сызычлэхьэм. ИофлызыгъэкIотэнэу, исэнэхъат, цыфхэм шулэгъоу афырилэр хилхъанхэу зыпылыгъэ клалэм ИофшлэкIэ, изекIуа-кIэ непи кылыпплээрэм, бэзылумы, инэплэгъукIэ ахэм уасэ къафишлырэм фэдэу Аскэр истол тет хирург Iэнэласэ-щыгыгъэу, иклIэлэгъэджагъэу, лытэны-гъэшхо зыфишлыр ЖэнэлI Заурбый исурэт. Щэч хэлъап ащ иклIэлэ плугъэ исэнэхъаткIэ кыдэхъурэр, ИофшлэкIэ, медицинэм чыплэу щибутыгыгъэр ылэгъунэу щытыгъэемэ, КIэлэгъаджэм на-сыпышлоу зызэрилхьатжыштгъагъэм.

«Зэжлэ дэгъоу тэрээзэу

Тигъзет кызырзыхытыг-тыгъагъу, я XXI-рэ лэшлэгъум икlinikэу Адыгеим ыцлэ дахэ-клэ зыгъэлугъу, ащ икьэлэ шхьалэ шлуклау пэлудыгъуу шыс адыгэ кьуаджу Афылсыпэ Урысыем шызэлъязыгъэшлэгъэр кызызэлъахыгъэр мэкьугъум и 15-м илъэс 10 хуыгъ. Мы медицинэ учреждениеу Адыгеим шыпсэхэрэмклэ лъэшэу тызышыгушлукыгъэм Изпэлэсныгъэшхо зыхэлэ коллективэу врач шхьалэм «шиугъогъу» илофшлэклэ сышыгъуазуу сэлъытэ. Ау шылэныгъэр зы чыплэ итырэн, шлэныгъэми хэ-хьо, ащи кьытырэ амалхэр кызыфэбгьэфедэшлэм, гъэхъэгъэшлэхэм уакьыфэклошч. Ахэр зэ-клэ кьыдэтлгытэххи, зэхьоклыныгъэу мыхэм афэхьугъэм, ялофшлэн клэу кьыххьагъэм, ягъхэлэхэм замыдшыгъуазэ тшло-игоу бмышлэу ащ тыщылаг. Тигуапзуи хэтэгъуэнэфыкы: уахътэм диштэу зэхьоклыныгъэхэр фэхьугъэх, ялофшлэн нахьышлоу зэхъэгъэным ахэр фагъэлажэх.

Сыд фэдэ ІэпыІэгъуа непэ клиникэм цыфхэм аригъэгъотын ылъэкырэр? Ахэм яугъу къэтшыным пае ар (клиникэр) зэрэзэхэти, амалэу ялэхэм якъэ-кӀуаплэхэми защыдгъэгъозэн фæе.

Клиникэм илошлалкэ, ар зэрээхэтэм укытегушылэн хуумэ, ащ иапэрэ кьат члэт лабораториэмклэ кьегбгъжэн фае. Ятлонэрэ ыкли ящэнэрэ этажхэр стационарым фытегтэспыхьа гъэх. Улэхьаным диштэрэ медицинэ учреждение анэхэ пэрытхэм непэ ашагъэфедэрэ оборудованиеклэ «улэшыгъэ» лабораториэм а мафэм «ибысымыгъ» врачэу Наталья Зайцевар. Лабораториэм зэпымыоу чэшымафэм Иоф ешлэш, зызэбла хьуэз вращитлу ащ члэт — Н. Зайцевамрэ Екатерина Кондрашинамрэ. Наталье кьызэрэффиютагъэмклэ, мышч шылэжьэрэ врачхэм зэкIэми ящыкIэгъэ уплэкхьлунхэр мы клиникэ-диагностическэ лабораториэм шашIынхэ амал яI. Ар гушыIэ кьодыекIэ кьэлуагъэ хуумэ, ащ фэдиэзу уемыгушчысэрэми, такыкь зыбгъушлу лабораториэм сызэрэчлэтыгъэм анализ пчъагъэ оборудование зэфэшшъхьафэу зэготхэм «кьатыгъ». Ахэр игъом хьазырынхэм мыпшгъыжьэу Иоф дашIэ лаборантхэу Е. В. Ефимовам, М. Ю. Мыштьэм, С. Хь. Сэхьутэм, С. Щ. Нэпсэум, З. А. Хьуштым.

— Нэбгырибл тыхъоу (врачи 2-рэ лаборанти 5-рэ) чэщ-зымафэм зэпыу тимыIэу Iоф тэшIэ, — еIо Наталья. — Тхъаегъэпсэу тиврачэм ящыкIэгъэ ульгэкIунхэр зэкIэ рытшынхэ тлэгъкынэу оборудование дэгъу

дэдүү медицинэм ильэгап!э зы-
нэсыггэм диштэрэр Шэуэмэн
Хызэрт кызырэтфищэбгыгэм-
клэ. Ахэм арытшылыр ульгэкүн-
хэм ядэгбуггэ, «яшгыппкабгэ»
имызакоб, Иоф арытшлэ хуумэ,
гухачо зэрэхэбгүатэрэми мэ-
ханэшхо ил.

Клиникэм цыфыр зыклорэм,
ащ юф зерадашлэрэм, «гъогоу
ыклурэми» тылгыплъагъ, тигу-
шылэгъуи къедгъэлоагъ.

— Мыш дэжым кыышых-
гъэщыгън фае цыфым гухэ-
лэу иэм ар зэрелыгыгъэр,
— кыуагъ Н. Зайцевам. — Упчл
гъэнэфагъэм ыгъэгумэкIу кэ-
клогъэ цыфыр регистратурэм
екIуалэш, ипаспортрэ поли-
сымрэ атетзу амбулаторнэ картэ
кыфызэлэуахы, ишыкIогъэ спе-
циалистым дэжэ агъакло. Ипсау-
ныгъэ изытет лэныкыи пстэум-
кIи ыуплэкIу шлоигъош, ащ
ифедэ кыдалыгытээ, терапевт-
ным дэжэ ашэ, ары нэужым ащ
лоф дэзышлэрэр.

Апэ тэри тычлэхэз терапев-
тым дэжэ. Ар клиникэм ипри-
емнэ отделение ипашэу Людми-
ла Клыковар ары. Мы врачым
эндокринологуи, кардиологуи
Юф ешлэ, ахэмклэ сертифика-
ти ил.

— Сыда «лэзныкы» пстэум-
кнi цыфым ипсауныгэ изытет
уплэккунгэныр» Тломэ, тэ ти-
клиникэ ащ шыпэдгэохын тлэк-
кыштыр? — ело отделиение
ипашэ. — Ар лабораторнэ
уплэккуныр, УЗИ-диагности-
кэр, эндоскопии ыкнi рентген
диагностикэр, компьютернэ ди-
агностикэр, специалистэ зэфэ-
шыхафхэм (ахэм ягугбу ыхэкнi
кышычтшшшт — **Ж. А.**) якон-
сультации. Ащ фэдэ уплэккун
куу цыфым мыш шикун ылтэ-
кышт мэфэ зытлукнi е зы ма-
фэкнi. Уплэккунхэр экнi дунаи
ын шыцлэрыло фирмэхэм кы-
дагэкыгэм оборудованиемкнi
тэшых. Сымаджур операции
шыггэн фаеу специалистхэм
алыытагэмэ, ар клиникэм чл-
гэггэуальхэ, терапии Изээн
ишыклагэмэ, ахэр фагэнафэх.

Мыш дэжым кышыхыгээ-
щыгын фае нэбгыр пчыагээ
лошлэгүү мафэм кыкылоц
спецалистхэм «аштэщтыр» гьэ-
фагээ зэрэщымытыр, «тилоф-
шэгүү уахтэ тыухыг» абуу зы
нэбгыри зэрээкламыгэккло-
жыырэр. Сыдзуштэу умыштэ-
шта Москва, Ростов, Шьачэ,
Абхазыэм е ащ нах чыжээу
кыкылыгэ цыфэу уйлпылэгүү
щыгугыырэр?! Тиклиникэклэ
шэхпэх пытэ тил: кэккылагэ
пэпчэ ишыккыгэр фатымы-

шІэу, игумэкі зыщытымыгъэ-
гъуазэу зы врач клиникэм чІэ-
кІыжьырэп, тызэбгырызыщы-
жьыщт автобусыр къытажэми.

Арзүштэу Иоф зэрашIэрэр ахьшэм езыпхышгыр нахьыб. медицинэмрэ ахьшэмрэ зэгоп- чынхэ умылэкIынэу хуыгъш. Ау мыш дэжым нахь кыхьэб- гъэщын фаер, нахь удзыхыхы- рэр цIыфыгъэ пхэлыным кол- лективым уасэ зэрэфышIырэр, мылыккууыгойныр пстэуым ап- штэу зэрамыгъэуцурэр ары.

Терапевтгым сымаджэр зыдигэжлон ыльэккышт кабинетхэр эжкэ мы этаж дэдэм тетых: рентген-кабинетыр, УЗИ-кабинетыр, эндоскопиие зыцашырэр. Рентген-кабинетым врачитлу — Владимир Пасюгэрэ Шьонтыжэс Михайлрэ эцэлэжэх, ахэм ягус лаборанткэу Дзэлл Алфия.

— Кабинетым аппаратурэу
чэтхэм амал кытаты, — кье-
туатэ В. Пасюгэ, — маммогра-

бие бэзлэггүйгэхэм афэтшлынэу. Джащ фэдэу цыфым икзуп-шхьхээр («костная система» зыфалорэр), к1этгыир, шхьэку-цыр рентген мыш цытэшых, ангиографиери (лынтфэхэр ушлэк1угьэнхэр), операции гэн-нэфагэхэри мы кабинетем шэк1ок. Цыфым ыгу «1ыпылэг1у ищык1агъэу» специалистхэм алытагъэмэ, кардиостимулятори мыш шыхэтэгъэуц. Мэфэ блэгъэхэм компьютернэ томографы кыызблахъушт, к1эу кытфагъэу-уцшт. Ащ фэдэ аппаратым узы-фэе ушлэк1уныр рышшын плъэ-к1ышт, тифош1энк1э амалэу тилэхэм джыри ащ кыхагъахьо.

«Врачхэм анэхэр» — жары УЗИ зышыхэрэм зэрэджэхэрэр. Шыпкыа а «нэхэм» тэрэзу альэгун, альэгурэри кыгурылон, зэхэфын, хэмыукохуэ Цыфым илажэ кыалон фэе, врачхэм Иэ-зэни Гофтхыабзэу агэнэфэштыр

ахэм ягушылэ елытыгыэш. УЗИ-кабинетым ивэрчэ Анна Карунэ тызэрэщигьэгьозагьэмклэ, аппаратэу мыш члэхэр эклэ бэмышлэу зблахуьгьэх, а лъныкъомклэ гумэклыгьо ялэп, ящыклэгьэ уплэкунхэр эклэ ашлынэ амал ял.

Аннэ игьусуу мы кабинетым шылжэхээр Э. Нагорнаям С. Величко, А. Ремизовам ялэп-лэсэнгыз, ясэнхат дэгюу алэ кызырэрэагьхыагьэм ишлугьэлэ, специалитэу сымаджэхэм нэужым ялэзэнэу хьухэрэр лэзэшэу агьэразэх.

Клиникэм иапэрэ кьат тетых эндоскопие зышашьыр кабинетыри жэжыыхэм ыкйи ахэм кьахэкьырэ трубкалум мыжьоо арыхьуагьэр зышагьэтакьорэри. Урологэу А. А. Шефер кьызэрэтфиготагэмкйэ, мыжьохэр мы кабинетым «ударная волна» зыфафорэмкйэ шагьэтакьох. Мыш фэдэ операциехэр апэрэ мафэм кьышцэгьэжыагьэу клиникэм шашьых, нахьыбэрэмкйэ ахэм афэгьэзагьэр урологэу, врач йэпэлэсэу С. М. Павленкэр ары.

Эндоскопие зышашырэ кабинетм нэлүасэ тыишишыг гастроэнтерологу А. М. Топольскэм. Шыпкыэр поштмэ, цыфым ыклоц ащ «кызырэщиклухэрэм», рильагыохэрэм узалгыпльэрэм, шлэныгыэр зынэсыгыэр, медицинэм амалзу илэ хыугыэр умыгышлэгьонхэ пльэклырэп.

Гу лъышъутэгъэн фæе мыщ
фæдиз кабинетхэр къызытэкIу-

хэм, Жэнэ Аскэр тигүсагъэу, ащ зыгорэхэр кытфилотагъэу кызэрэсымыуагъэм. АпэрэмкIэ, пчэдыжырэ ащ фэдэ уахытэ врач шыхьалэм илэрэп, операциехэр зэпытэу маклох, ятлонэрэмкIэ, сынитIукIэ зэкIэ слэгъуныр, врачу шылажэхэрэм ялошфакIэ, уахытэу шцIэм елхытыгъэу, сылбылгъэм нахышшоу тыззэгъыгъ. Аскэр операцие зытлуш ышлыгъахэу ятлонэрэ этажым тыдэкIуайи икабинет джыри тызышызэкIокIажым, кысылуагъэм апэрэ такыкхэм тIэкIу сыкыигъэштагъ — кыкIэлъыкIорэ операциеу зызыфигъахызырырэр, ззз шэрэбыр хэхыгъэныр, зэрэкIощым сеплынэу операционнэм сыригъэблэгъагъ, сэри ащ сезэгъыгъ, нэужым ар згъэшIэгъахыгъэми. Сыфэягъ врачхэм язекIуакIэ, яIэбакIэ нахысылышпIэнэнэ.

Кэлэ ныйбжыклэ кыуапцэу Аскэр дэжэ кычылхыаггэм (нэужым нэлүасэ тызыфэхыуггэ Тишков Самир, медуниверситетим ыя 3-рэ курс студент) кылыаггэ сымаджэр операцием зэрэфаггэхыазырыггэр. Аскэри, аш ишхыггэусэу, илэпылэггёу Жэнэ Тамари, медсестрау Наталья Кузнецовами афэдэу сэри медсестрау Борэккё Замирэ «сыккыфапи» операционнэм тычлхыаггэ (ари, реанимациери ятлэнгэ этажым шылэх). Бзылфыггэу зэзыр зыхахыштым (Мыеккыуапэщыц) клэрытыггэх анестезиологэ Юрий Никандровыри. Кьэжэх хирургым. Гэгшлэггёныр операциер оклофэ ахэм зы гычылэ зэрээрэмылуаггэр, хэти ышлэн фаер гэгэнэфаггэу, хирургым ишкыггэлэ лэмэ-псымер псынклэу медсестрам кырытызэ, гүлэни хэмылэу такыккэ 20 гөрэмклэ ар зэрэхуыггэр ары. Джашыггым Аскэр апэрэу ахэм зафиггэзи «тхыашгыеггэпсэу» арилуаггэ. Ау ашлэрэр кысфилуатэмэ, оборудованиеу аггэфедэрэм амалэу кыаритыггэр нэрылэггэу кысфилышызэ, лэбэккэу пэпчэ экранымклэ тылгыплэзэ, операциер «тыухыггэ». Бзылфыггэнем ыкгышгёу улэггэ цыккыуиш нылэп илаггэр...

— Мыщ нэмыклэу непэ операции 6 тшҮшт. — еҮо Жэнэ

Аскэр, — зыфэтшыгыгэхэр зэкIэ неущ кьэтэджыштых.

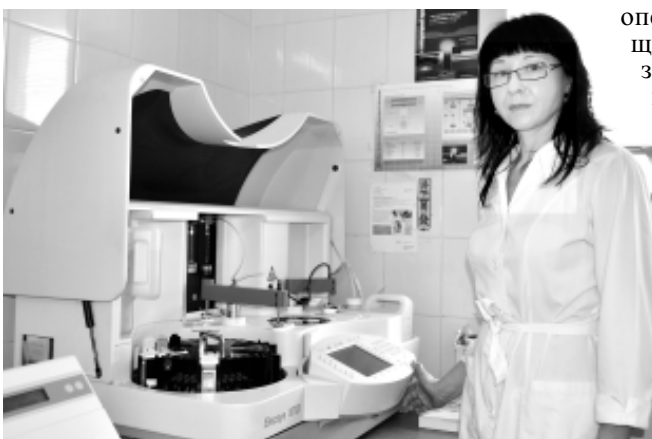
Операциер «кьэтыухи» зыгьэ-псэфыгьэ охьтэ кIэкIэ Аскэр икабинет джыри тыкызычIэхьажьым, ащ нэлуасэ сыщыфэхьугь Краснодар дэт медуниверситетым идоцентэу, консультантэу мы клиникэм илэ Ю. В. Карунэ.

— Клиникэр кьызылутхы зэхьум, — еIо Жэнэ Аскэр, — Юрэрэ сэрэу бэ мышц Iофэу щытшлагьэр, непи мы врач Iэпэлэсэм ишIэныгьэ кьызыфэтэгьэфедэ, реанимацием, операциехэм япхыгьэ IофыгьохэмкIэ упчIэжьэгоу тил.

Врачымер кIэлэегьаджэмрэ, пстэуми анахьэу, ренэу еджэнхэ, яшIэныгьэхэм ахагьэхон, лъэхьаным дэбэкьон-

жыгьэ. Ащ фэдэ медицинэ IэпыIэгьэ ят-тыным пае IэкIыб кьэралхэм кьаша-шыгьэ зондхэри, «шовный материал» зыфалохэрэри тилэх. Мыр кьызытеслухьэрэр цIыфым илажьэр игьом бгьэунэ-фыныш, медицинэ IэпыIэгьэ тэрэз ебгьэгьотыным мэхьанэу илэр кьыхэзгьэщы сшIоигьош ары. АщкIэ зэкIэми, республикэм имедицинэ кьулыкьэу зэрэпсау, тиакьыли, тIуачи зэхэлын, тыздэлэжьэн, тызэлыIэсын фае.

Тэ бэшлагьэу тызэсэгьэ еплгы-

кэ кьакIохэрэм япроцент 99,9-р полисхэмкIэ тэштэх, тIаэзэ. Ау зы нэбгырэм еIэзэгьэным тэ мылгыкоу тедгьэкIуадэрэр а по-

операцие мини 2-м ехьу-шашы. IофшIэныр мышц зэрэщызэхьагьэм, специалистхэм Iэпэлэсэныгьэу яIэм, оборудованиеу зэрэлажьэхэрэм яшIуагьэкIэ, операцие ужым цIыфхэр псынклэу алгэ теуцожьых.

— Операцие тшIыгьэу зыпари мышц чIэ-лыхьагьэп, — еIо Аскэр. — Мэхьанэшхо иI коллективым ишIэныгьэ, иIэпэлэсэныгьэ, аппаратэу тызэ-рылажьэрэм, хирургическэ техникэу чIэтым. Ахэр зэкIэ зэгьу-сэхэ хьумэ, «командэ шыI» пIон плэкIышты. Тил тэ а командэр.

сым ыкIэхэм адэжэ тихирург-хэмкIэ Швейцарием тыклошты, ащ щыIэшт конгрессым тыхэ-лэжьэшт. ТилофшIэн епхыгьэу дунаим щаугьонгьэ шIэныгьэр, информациер кьызыIэ-кIэдгьэхьаным ренэу тыпыл. Арэушгьэу щымыгьэ, Iоф шIэн плэкIыштытэп, щыIэныгьэм укьышинэшт. Зыгорэ кьыбдэ-хьуным, лъэганIэ горэм унэ-сыным пае уемызэщэу Iоф шIэн фае. Ащ фэдэ фышыты-кIэ нэбгырэ пэпчэ иIофшIэн зэрэфыриIэр ары тиколлектив гьэхьагьэ зыгьэушIэрэр. Ащ пае тилофшIэхэм зэкIэми сы-зэрафэрэзэр кьасло сшIоигьэу, ащ дахэкIэ кьешьуIонэу сы-фай, ар ахэм кьалэжыгьэш. Лъэшэу сигуапэу гушыIэ фабэ-фасло сшIоигьэу хирургиемкIэ отделением илгьэсыбэрэ медес-страу щылэжьагьэу джы тIы-сыжыгьэ Л. В. Федоровам. Ащ тызыщыгьэгьушIэрэр, та-дэжэ кьэкIо, тилофхэм язытет ренэу щыгьуаз.

Шыпкьэ, нэбгырэ пэпчэ иIофшIаIэ улпылпээмэ, гу-шыIэ дахэ зыфалIо пшIомыи-гьэ ахэплээгьонэп. Клиникэм сычIэтыфэ гушыIэгьэу сызыфэ-хьугьэ медесстрахэми, сьма-джэхэм ащышхэми ящытхьу кьалуагьэ Жэнэ Тамарэ, Нэпсэу Хьазрэт, Андрей Пичугиным, онкологэу Андрей Янкиным, иммунолог-аллергологэу Рома-нова Жаннэ, ортопедхэу Вла-димир Курносенкьэрэ КIэрмыт Муратрэ, гинекологэу Наталья Стакановам, нэмыкIэхэми. Опе-рацие ужым сьмаджэхэм алгы-плэрэ медесстрахэм, пшIэры-лыбэ зилэ IофышIэ хьупхьэ-хэу медесстра шьхьаIэу Нэ-псэу Мирэ зипашэхэми Жэ-нэ Аскэр лъэшэу кьащыт-хьугьэ. Ау гьэнэфагьэ зэкIэми ягьугьэ мы зы нэ-кIубгьом кьышты-шIын зэрэтымылгэ-кIыштыр. Арыш, зыцIэ кьетымыIо-шьугьэхэм агу кьы-тамыгьэгьэнэу тэгьугьэ.

— ТилофшIэн хирургием нахь фы-тегьэпсыхьагьэ, — еIо Жэнэ Аскэр. — А лъэныкьомкIэ шIэныгьэу силэри, Iэпэлэсэныгьэу згьотыгьэри зышIу-шлагьэхэу слыгьтэрэр, шьхьэкIэфэ-шхо сыфэсшIыхэрэр хэку сьмаджэ-щым хирургиемкIэ иотделение напэрэ пэшагьэу Аклэгьу Долэт, Белявин Ни-колай Петр ыкьор

ыкIэ ЖэнэлI Заурбий. Ахэр зыфэдэ кьэмыхьугьэ цIыфых, кIэлэегьаджэх. Сыдигьуи си-щысэтыхьIэх, ренэу сыгукIэ зафэсэгьазэ, непи сипчIэжьэ-гьум фэдэх.

Мы тхыгьэм шьхьэу фэс-шыгьэм джэуап ищыкIагьэу, джэнджэш горэ гум кьыхьэу арэп кьикIырэр. Кьасло сшIо-игьуагьэр Аскэр янэ-ятэхэм, лыгьтэныгьэшхо зыфшIырэ и КIэлэегьаджэу ЖэнэлI Заур-бий апашьхьэ пшIэдэкIыжэ ренэу шихьэу зырилгытэрэр ары. Ахэм акIырылпэыгьэ, шы-Iэныгьэ шапхьэу ыштагьэм кьышчымыгьаIэу Аскэр игьа-шIэ ехьы, изекIуакIэхэмкIэ, иIофшIаIэкIэ мы упчIэм иджэуап мафэ кьэс кьыты-жыырэм фэд.

ЖАКIЭМЫКЬО Аминэт.

Сурэтхэр Ульяна Рагулиным тырихыгьэх.

пшIыгьа, Аскэр, узекIуагьа?»

хэ фае. Ар Аскэр зыщыгьэгьу-шIэрэр.

— БэмышIэу Волгоград шы-кIуагьэ хирургхэм я Всероссий-скэ зэфэс, — кьэлуатэ ащ. — Сигуапэу сыхэлэжьагьэ, дэгьэу дэ-дэу зэхашгьагьэ, научнэ лъэпсэ куу иIагьэ. Мы чIыпIэм джыри зы Iофыгьэ кьышыхэзгьэщы сшIоигьэ. Ар зыфэгьэхьыгьэр тэ тиклиникэ бэшлагьэу щытшIырэ операциехэр зыфэдэхэр респуб-ликэм тэрэзэу зэрэщамышIэрэр, ащ щыгьозэ специалистхэми кьаюлIэрэ сьмаджэхэр тадэжэ кьамыгьаIохэу Краснодар зэ-рагьаIохэрэр ары. Кьыноп ныIа мышц укьэIоньыш, тшIэрэм, амалэу тилэхэм защыбгьэгьозэ-ныр, тицIыфхэм IэпыIэгьэу ят-тын плэкIыштыр зэбгьэшIэныр? Сыд пае тыздэмьылэжьэн, тызэ-хэмыхьан фая? Мыекьуапэ шы-псэухэрэм ащыщыбэ апэ Крас-нодар загьазыш, чэзыухэм ахэ-сых, ащ кьышыхэахышь яузкIэ мышц IэпыIэгьэу шьадгьэгьотын зэрэтлэкIыштыр, кьытыра-дзэш, мышц кьэкIох. Ахэр зэкIэ нэмыкI шIыкIэ илэу зэхэпшэнхэ плэкIышты, цIыфхэмкIэ, респуб-ликэмкIэ нахь фэдэу, нахь Iэ-шIэхэу. Мары бэмышIэу Лабин-скэ кьырашIыкIышь телефонкIэ кьысаIо: кIалэм янэжэ ыIакоб пахыном фаеу чIыпIэми, Красно-дари кьащыраIуагьэ — «эмболия артерий» диагнозуу фагьэуцэ-гьэр. «Кьашьушэ» сIуи кьызгьа-ши, сыуллэгьаIуагьэ, тромбхэр, гьы пцIагьэр зэрыт чIыпIэхэр хэтхыхы нэу цIыкIур тIупшы-

кIэм — сьмаджэм врачыр еIэзэн зэрэфаем текIы Аскэр еIоIла-кIэу мы Iофым фыриIэр.

— Дунаим зэрэпсау зэрэщамышIэрэр нэмыкI, — еIо ащ, — **зэлэзэхэрэр узыр ары нахь, сьмаджэр арэп.** Сьмаджэм ищыкIэгьэ анализхэр, рентген фашIыгьэхэр ыIыгьэхэу врачым дэжэ кьэкIон фае. ЫкIи такыкьы 10 — 15-кIэ Iофыр зэхэфыгьэ, Iэзэн Iофтхьабзэу ащ дызэрэ-хьанэу щытхэр гьэнэфэгьэнхэ фае. Тэ охьтабэ тетэгьэIуадэ сь-маджэр дгьэрэхьатыным, тыдэ-гушыIэным. ГушыIэ дахэр уц Iэ-зэгьэу нахь лъэшэу аломи, арэу-шгьэу тыди джы Iоф шашIэ-жыырэр.

Аскэр кьыIорэр тэрэзынкIи хьун, ау ащ тэ тесагьэп.

Псауныгьэр кьэухьумэгьэным икьулыкьэу игьэкIэжьын (имодернизация) кьызырэдильтэ-рэмкIэ, ОМС-м унэе клиникэхэ-ри хэтэу лэжьэнхэ алгьэIышты ыкIи нэбгырэ пэпчэ фитыныгьэ иI IэзэпIэ учреждениери, врачэу зыфаери кьыхыхьанэу. Гьэнэфа-гьэ хэти нахь дэгьур, нахьышIоу кьызышчыдекIокIыштыр кьызы-рэхыхьыштыр. Адэ мы клиникэ-ри бэмэ кьыхахьом?

— Пстэуми апэ кьыхэзгьэ-щын, — еIо Аскэр, — «апэрэ меди-цинэ IэпыIэгьэу» зыфалорэр ягьэгьотыгьэным тиклиникэ зэ-рэтемыгьэпсыхьагьэр. Тэ хэу-шхьафыкIыгьэ, специализиро-ваннэ медицинэ IэпыIэгьэр ары тызыпылгыр. Клиникэр кьызы-зэлутэхыкIэм нэмыкI IофшIаIэ-тилагьэр, не-

лисымкIэ ОМС-м кьытитырэм нахь фэдэ 4-кIэ нахьыб. Сыдэу-шгьэу изгьэкьужышты сэ мыл-гыкоу ащ пэIузгьахьэрэр? ЕтIани шьошIэ коммунальнэ фэIо-фа-шIэхэм ауасэ зыкьызыриIэтырэр. Сыдэушгьэу сэ ахэр стыштых цIыфхэм ыпкIэ хэмылэу сьаIэз хьумэ? Медицинэ учреждениеу мыр зэрэщытым пае сэ зыпари фэгьэкIотэныгьэ силэп.

Ары, непэ медицинэмрэ ахэ-щэмрэ зэгьотынхэр кьызышIо-гьэшIыгьуай. Джы амыушгьэ-жыгьэу кьаIо кьэралыгьом меди-цинэм ахышэу хильхьэрэм фэдиц цIыфхэм ащ халхьэу, яджыбэ кьырахызэ. ЫпкIэ хэмылэу ти-цIыфхэм медицинэ IэпыIэгьэу за-рагьэгьотыштыгьэр тарыхьым хэ-хьагьэ. Ау ащ игугьэу шьхьэихы-гьэу тшIырэр. Ащ узегушшысэ-кIэ, гьэбылгыгьэу Iофи хэмы-лэу, гьэнэфагьэу, цIыфым узэ-релазэрэм, медицинэ IэпыIэгьэу ебгьэгьотырэм тефэрэ ахышэр кассэм ептыныр нахь тэрэз, зы нэбгырэ иджыбэ ар ихьаным нахы.

— Операцие мышц шьагьэ-шы зышIоигьэ пэпчэ полисым-рэ паспортырэм ыIыгьэхэу кьа-кIомэ, сэркIэ ахэр «направлени-ех», — еIо врач шьхьаIэм. — Шыпкьэ, ыпшгьэкIэ кьызырэ-щысIуагьэу, мэфэ пчьагьэу мышц ар зэрэчIэлыштым елгы-тыгьэу, коммунальнэ фэIо-фа-шIэхэм ауасэ ыкIи мылгыку Iэ-пыIэгьэу (пожертвование) етых. Ахэр зыфэдызыр лыгьтэгьахэ, ухэсыгьахэ сьмаджэри ащ шы-тэгьэгьуазэ.

Арэушгьэу тымышIыштыгьэ-мэ, бэшлагьэу тызэхэтэкьо-жыштыгьагьэ, тызэрапхьотгьа-гьэ, Iофи тшIэн амал тилэшт-гьагьэп. Бэ тилофшIаIэ зэхьо-кIыныгьэу фэхьугьэр, сьмаджэ-хэм «апшгьэ дэтлэхьагьэр» на-хьыбэ хьугьэ, ащ кьыныгьэу гьэ-нэфагьэхэри цIыфхэм кьафе-хьых. Ау нэмыкI лъэныкьэуи кьы-дэплгытэн фае. Тэ тсымаджэ-хэм зыпари кьащэфырэр, ашхы-ни кьафахьынэу щытэп, зэры-лыштыхэри, зыхэлгыштыхэри, яуз-ельгытыгьэу ашхын фаери зэкIэ а ахышэу атырэм дыхэлгытагь.

Аскэр кьызыриIуагьэмкIэ, илгьэсым кьыкIоIэ клиникэм

гушыIэнэу, яIофшIэн фэгьэхьы-гьэу кьызгьэIотэнэу сызыфе-жэм, кьысаIуагьэр ары: «Кьыт-фэгьэгьэу, ау Iоф тшIэзэ тыкьыб-дэгьушIэшт, тышысынэу уахэ-тэ шыIэн». Сэри ахэм кьадэскIу-хьэзэ, ашIэрэми, зэрэлабэхэрэми гуахьэу хэзгьуатэзэ, сьадэIугь. Арэушгьэу дисциплинэ дэгьу кол-лективым хэплэхьаныри Iэпэлэ-сэныгьэ.

— Тиспециалистхэм яшIэны-гьэхэм ахагьэхьоным ренэу ты-пыл, — еIо врач шьхьаIэм. — Мары икIыгьэ илгьэсым тикьэ-ралыгьуи, IэкIыбыми ащырекIо-кIыгьэ Iофтхьэбзэ 15-м тахэлэ-жыагьэ. ОнкологиемкIэ, лынтыфэ хирургиемкIэ, эндокринологи-емкIэ анахь школэ дэгьухэм та-шIэлэ, Хельсинки ыкIи Лос-Ан-желес тыкIогьагьэ. Сыфай Мюн-хен тыкIонэу, ащ хирургие Iо-фыгьохэр зэрэщызэхьагьэхэм зышчыдгьэгьозэным пае. Мы илгьэ-

НЭХЭ
Рэмэзан,
«Адыг макъэм»
исобкор.

Цыфхэр шыгъах ицкыгъом кышчы-ублагъуу шыгъахыгъэм гъогу дахэ кызыр-рэщыхыштыгъом пылгъуу, зыгорэхэм акырыпльгъуу, шысэ атырхыу, афэдэ хъумэ шлоигъоу. Нэужым игухэлхэри кыдэ-хъухъу, лэнэтлэ инхэми агуагъэханыр ина-сып кыхыгъу, ащ пае зэмыклогъуу, зыпкъ итэу лажъуу, псэоу, адыгагъэри чимынэу. Ау ащ пае ищытхыу чыжъуу мылугъуу, наградэ лъаплэ зэрэтыхэреми ахамыгъа-фэу, гъэзетхэми зэгъо дэдэрэ нахъ ары-мылгъагъоу.

Ахэм ащыщ негъэ зигугъу кытшыштыгъу Теуцожь районымкӀэ къуаджэу Джэджэ-хъаблэ икӀлэ пӀугъуу ДжарымэкӀэ Ас-лъан. Ар бэмэ зыгъагъэри цыф. Иощлэ-гъэшхохэр зэригъэри ябгъэшлэжыгъуу шыгъуу. Ауми Аслъан ыныбжэ ильэс 55-рэ зыщыхъурэ лъэхъаным шыгъахыгъэ гъо-гу шлагъоу кыкыгъуу тигъэзетеджэхэм ашлогъэшлэгъонынэу кытшыштыгъу.

1956-рэ ильэсым, бэдзэогъу мазэм и 3-м Аслъан Джэджэхъаблэ кышчыгъуу. 1963-рэ ильэсым чыгъэм дэт гурыт еджа-пӀэм чӀхыгъагъ. Ар 1973-рэ ильэсым дэгъоу кыуыхыгъ.

— Директорэу тилагъэр ДжарымэкӀэ Нухъ, — кытфелуатэ Аслъан, езыгъэ-джагъэхэри шӀукӀэ ыгу кыкыжыгъуу. — АпӀэрэ сикӀлэзегъэджагъэр Темыр Хъан-гуаш, етӀанэ Тыгъужь Марыети, Хъэ-шхуанэкӀэ Хъамеди, Роберт Тобияси, ХъакӀэкӀэ Гошмафи, нэмыкӀхэми тыра-гъэджагъэш, тшыгъуушхэерэп. Теджэ зэхъум губгъо Иощлэанхэри тагъашлэ-щыгъуу. КӀлэзеджӀэ-производствен-нэ бригадэм сырыпӀагъагъ. Чыгу гектар 30 — 40 кытатыгъи, натрыфыр, тыгъэ-гъазэр ащыдгъэбагъоштыгъ, етӀанэ ащ кыкӀлэлогъэ ахыщэмкӀэ тызыфаехэр еджапӀэм тфисщыштыгъуу.

ДжарымэкӀэ Аслъан кызырхыгъу-хыгъэ мэкъумэщышлэ унагъор а лъэхъа-ным Адыгеим шыгъэшлэу шыгъуу. Ягъу ДжарымэкӀэ Шумафэ ильэсыбэ-рэ къоджэ советым шыгъэжыгъуу, апэ ащ исекретарыгъ, етӀанэ итхъамэгагъ, ильэ-сыпӀлэ чыпӀэ колхозу «Октябрь» итхъамэгагъ, нэужым пенсием окӀофэ ПӀӀӀжыкыкыкы КБУ-м ильэс 15 ипӀагъагъ. Хэгъэгу зэошхом хэлэжыгъуу, Чыгу зал-лэм шыгъууагъ. Зэоуж лъэхъаным къуа-джэхэм газыр ялагъэп, Мартэ мээ пхъэр кыхыащыштыгъ, псыр Мартэ инӀпкӀ кы-дахыштыгъ. Джэджэхъаблэхэм дэгъоу ашлэ зы хъӀкӀэ цыкӀуи ини «къеблагъ» римыгъоу, иунэ римышъу, бисмилахъ ри-мыгъалоу Шумафэ чылэм зэрэдимыгъэ-кыжыгъуу.

А лъэхъаным газыр зэрэщымылагъэм имызакъоу, джырэ фэдэу хылыгъуу, нэ-кулыгъ, щати, фэшхыафхэри тучанхэм ачӀлэбгыгъэп, хъакӀэр бгъэхъакӀэныр кы-ныгъ, ланэм фытебгъэуоштыр гъоты-гъошлугъуу. Джа пстэур зыпшъэ ифэ-щыгъуу Джэджэхъаблэ ЛӀыбзыу Ахь-мэд ыпхъоу, ДжарымэкӀэ Шумафэ ишъ-хыгъууштыгъуу зидунай зыхъожыгъэ бзылфыгъэ гъэшлэгъоштыгъуу Рахьмэт ары. А лъэхъаным бысымгуащэхэм кы-нэу альгъуу гъэр къэложыгъууагъ.

Зигугъуу кытшыштыгъэ зэшхыгъууштыгъуу лъфыгъитф зэдагъотыгъ, дэгъоу рагъэ-джагъэх, дахэу зэдапугъэх. Анахыжъуу Саньет Козэт шыщ унагъо ихыгъуу мӀп-сэу. АскӀэр «Адыгейскоргазым» иинженер шъхьаӀ. Нурбий зыгъагъэ бонакӀу ыкӀи тренер, къуаджэу Тэхьутэмыкыуае щэла-жъэ, кӀалэхэр егъасэх. Ащ ыкыоу Азмэт дунаим, Европэм, Урысыем ячемпион. АнахыкӀэу Аслъан шъхьафэу тыкы-тегууштыгъ. БзылфыгъэхэмкӀэ пстэумэ анахыкӀэу Марьет ЩынджыкӀэ БатмӀ-нхэм яныс, Краснодар шӀпсэу.

Корр.: Гурыт еджапӀэр кызызоухым сэнэхъатэу зэбгъэгъотыштыгъом икыхыш-кыи кышшыгъууэба?

Дж.А.: Ащ дэхэкӀаеу тырыгушылагъ.

Тятэ егъашлэми мэкъу-мэщым хыгъуу, чыгъуу ылэ хыгъуу кы-хыгъуу. Колхоз тхъамэгагъэти, зыфэягъэр ащ сыкыхыгъэны-ныш, механизатор дэгъу сыхъу-нэу е нэмыкӀ Иощлэан колхозым цыгъэцӀкӀэнэу, лэжыгъэр бэу унэм къезгъэолӀэнэу ары. Сэ сыгу ильыгъэр шъхьафыгъуу. Сшынахыжъуу Нурбий дэгъоу банэщыгъуу, АКЪУ-м импорт-фак шеджэщыгъуу. Ащ сехъуа-пси, сэри дэхэкӀаеу бӀнӀным сышыгъагъуу шыгъуу, а универ-ситетым 1973-рэ ильэсым сыше-джэ сшлоигъоу Мыекъуапэ сы-кыуагъ, ау сычӀхъанэу хъугъэп.

Арыти, тятэ сигъэтыси кысылауагъ: «Ащ узэрамы-штэщтыр, бӀнӀкӀэ бӀлахъэ узэ-рэмыхыштыр ослӀогагъуу. О колхозник, тракторист дэгъу ухъуш, анахыкӀэр орыш, унагъори кышлӀхъэнэщ, тэ-ри зыгорэ кытлӀхъэсын фае. Модэ ЯнэкӀэ Исхъакъ ибрига-дэ кӀуи, тракторым тетӀысхыи Иощлэ. ЕтӀанэ шыгъахыгъэр зыфэдэри кыбгыруылош, уилофхэри дэгъоу кӀэ-кыштыгъуу.

— Тятэ ыгорэр умышлэ уфитыгъэп, — игукъыжыгъуу кыпедзжы Аслъан. — Ащ зериуагъуу трактор бригадэм Иощ шысшӀэнэу сыкыуагъ. ЕджапӀэм тызы-чӀэсым инженерэу Къуижъ Хылымэ трактор курсхэр шыгъэхыштыгъуу, ар дэгъоу кысыуыгъуу, тракторым Иощ рысшӀэ-ным сыфхызырэу, ащкӀи тхыгъэ гъэнэ-фагъэ сӀлэу шыгъуу.

Бригадэм нэгъушлэу кышчыспэгъо-кыгъуу, тракторэу Т-74-м сытырагъэ-тӀысхыгъуу, лъэшэу сэгъушлэ. Александр Малхасовым, Николай Ткаченкэм афэдэ-хэу опытышхо зӀлэ механизаторхэм гъусэ сафашыгъуу, Иощлэныр есэгъажэ. Ежъ-хэри кысфэдэгъуу, сэри слӀэкӀэ къызгъа-нэрэп, чэши мафи симыгъуу адэзгъаштэ-зэ Иощ сӀшӀэ. Кысфэразэхэу зэхэсхыш, сигушлогъошху.

А лъэхъаным трактор бригадэм агро-номэу илагъэр ХъокӀо Хыд. Ащ иИощ-шлӀкӀэ сыкырыпльыштыгъ, сыгу ри-хыштыгъ, фэдэ сыхъу сшлоигъуагъ. Чэщ-рэ губгъом Иощ тшӀлэу титми, мотоцик-лэм тесэу Хыдэ кытхыащыштыгъ, тикъэ-бар зэригъашлэщыгъ, тшыкӀагъэр кыт-фисщыштыгъ, кытхыгъэ нӀф кышъы-щыгъ. А лӀыр ары чыгур шӀу сзыгъэ-лӀэгъуу гъэр, псасщэу идунай ыхъожы-гъэш, Алахыым джӀнӀт кырет.

Джарэуштыгъуу ильэсым ехъурэ тракто-ристэу Иощ шылагъуу ДжарымэкӀэ Ас-лъан Кубанскэ мэкъумэщ институтым шеджӀэнэу чыпӀлэ колхозым итхъамэгагъуу ЦыкӀу СэфӀербий егъакӀо. Ушэтынхэр дэгъоу етыхыш, институтым иагрофак шеджӀэнэу регъажэ. Дэгъоу шеджэ, ильэс пчӀагъэрэ факультетым и Шыгъуу пхъэм-бгъу итыгъ, группоргыгъ, шыгъуу тхыгъ-хэри мызэу-мытлоу кыратыгъуу. Спорт Иощтхъабзэхэми чанэу ахэлажэщыгъ. Мэкъумэщ институтыр 1979-рэ ильэсым кызыуехым, ичылэ гулсэу зычапӀугъуу атэ-янэхэр кызысхыжэхэрэм, Иощлэныр ягъуу зышырыгъэжыгъэм къӀкӀожыш, трактористэу зышылэжэщыгъуу брига-дэм иагрономэу агъэнафэ.

— Отделением иуправляющыгъэр Хъутыжъ ДолэтчӀерый, бригадирыгъэр ГусӀарыкы Хыс, — кытфелуатэ Аслъан. — ЧугулэжынымкӀэ «профессорых» зыфаӀохэрэм афэдэ механизаторхэр тилагъэх. Ахэр ХъӀпӀэ Юсыф, Джан-хот Юсыф, Къуижъ Рэщыд, ЛъащэкӀэ Мухьдин, Тыгъужь Хъазрэт, нэмыкӀхэри. Колхозым чыгу жьокӀупӀэ гектар 5100-рэ, тэ тибригадэ гектар 1600-рэ агъэла-жэщыгъуу. Лэжыгъуу зэфӀэшхыафхэри дгъэбагъоштыгъуу. Коцым центнер 42-м нэс, тыгъэгазэм центнер 20-м ехъу гектар тельгъуу кыратыштыгъуу. Натрыфыри, ту-тыныри, помидорыри дгъэбагъоштыгъуу. Сэ а зы чыпӀэм бэрэ Иощ шысагъашлэ-

ДжарымэкӀэ Аслъан.

щыгъуу. ИльэситӀу нахъ бригадэм иаг-рономэу сышымыгыгъуу отделением иуп-равляющэу сагъэкӀуагъ. ЕтӀанэ бэрэ пэ-мылгъуу колхозышхом агроном шъхьаӀэ сыфаши, ильэситӀлэ а лӀнатӀэр згъэцэ-кӀагъэ, нэужым ильэситӀлэ колхозым сы-ритхъамэгагъ.

Корр.: А лъэхъаным шыуиИощлэ-кӀагъэр, шыуигъэхыгъэхэр зыфэдэгъэхэр, цыфхэм ялэжыкӀагъэр кытфелуатэба.

Дж.А.: Колхозыр иныгъэ, баигъ. БанкымкӀэ тисчет тызӀерфаеу дгъэфедӀэнэ ахыгъэ имылгъуу кыхыкӀыштыгъуу. Цыфхэм дэгъоу Иощ ашӀэщыгъ, лэжып-кӀэр игъом аратыжыштыгъ. Колхозым трактор бригадиц илагъ, ахэм япӀагъэх Хъутыжъ ДолэтчӀерый, БлӀэгъожь Нур-бий, Тыгъужь Къасболэт. Чылагъэ пӀпчъ былымэхэу фермэ дэтыгъ: Нэшукъуае чэми 100, Джэджэхъаблэрэ Городскоимрэ 300 зырызым ехъу, Къунчыкыкыкы 120-рэ ачаӀыгъуу. Чэм пӀпчъ тельгъа-гъуу ильэсым шӀэ килограмм 3000-м нэс кытхыжыштыгъ, мафэ кыс шӀэ заво-дым тонни 4 ядгъашыштыгъ.

Цыфхэм зӀкӀэми ИощлӀанлэ ялагъ, негъэ ИощшӀлэ дэмыкӀыр ахыгъуу. Зыр трак-тористыгъ, адӀрӀ шоферыгъ, ящӀнӀэр псӀолӀэшлӀыгъ е былымыгъуу, чэтэ-хъуагъ. КыхыкӀыгъ ильэсхэр тыгъэгъэ-зэ тонн 1400-рэ кытхыжыгъуу, горошкэ шхӀонтӀлэ тонн миным ехъу тгъуу, лэжыгъуу тонн мин 12 тыхъам кытхыгъуу. Автома-шинэ 60 тилагъ, джащ фӀдизыр пчӀэдыж кыс гъогум техъэщыгъ.

Ащ фӀдиз Иощыр зыгъэцӀкӀэщыгъэхэу тилэжыкӀо хыалӀлхэм ащышхэри тыгу кӀэдгъэкӀыжыных. Ахэр чӀмышхэу Сара Суликовар, Мария Вольскаяр, Валенти-на ВиткӀо, Сайдулинэ Рахьмэт, КыкӀ Сусан, Тыгъужь Тэмар, Мыгу Къэрал, Теуцожь Дарихъан, былымыгъэхэу Нэхэ Исмахыл, Нэхэ Хылым, шоферхэу ХъэшхуанэкӀэ Юсыф, Нэшукъуае Ас-лъанбий, Тыгъужь Хъамзэт, ПӀнӀэшъу Хыс, ПхъэчыяшӀ Налбийрэ ЕрстӀмӀр, нэмыкӀыбэхэри арых.

Ащ ыуж ДжарымэкӀэ Аслъан Теуцожь МТС-м идиректорэу агъэнафэ. А лъэхъа-ным колхозхэмрэ совхозхэмрэ техникэ хыати ямылӀжыу, хыбӀэй дэдэ хъугъэхэу шыгъуу. ЯчӀыгъухэри афӀмылӀжыжы-хэу кыӀнӀэгъагъэх. А уахыгъэм ти Прези-дентыгъуу ШъӀумӀн Хъазрэт МТС-м кы-ритыгъэгъэ тракторхэмкӀэ районым ихыз-мӀтшӀлӀлӀхэм ДжарымэкӀэ Аслъан зи-пащэхэм агубгъоу ИощлӀанхэр игъом афызэшлӀахыштыгъуу.

АдыгъкӀалэ иадминистрация ипӀагъуу МамыекӀо Кимэ ДжарымэкӀэ Аслъан колхозым иагроном шъхьаӀу, етӀанэ ащ итхъаматэу зыщӀэтым ильӀэгъуштыгъ иИощлӀанлэ, изекӀокӀлэ-псӀукӀлэ, зэхӀэкӀо дэгъоу зэрэщыгъуу, шыпкъагъэ зэрэхэ-лӀыр. Ары кызыжыгъуу нэужым ыджэ ригъӀблӀэгъэжы, АдыгъкӀалэ имӀр

иапӀэрэ гуадзэу ыгъӀнӀфӀныр, ильӀэс за-улӀэр а лӀнатӀэр ыгъӀцӀкӀӀныр.

— Кимэ ильӀэситӀлӀэу Иощ зӀрӀэдэс-шлагъэм лъэшэу сигъэрэзагъ, — еӀо Ас-лъан. — ИощлӀанлэ, ахъхъакӀэ, ахъкӀы-жыкӀэ сигъэшлагъэ, лъэшэу сигъатхъуу Иощ дӀсшлагъ, зыфӀлорӀэр згъӀцӀкӀагъэ, дэгъоу сыгурыуагъ. Хъхъоныгъэхэри а ильӀэсхэм кыалэм ышӀыгъэх. Ахэр зӀкӀэми янӀрылӀэгъуу. «Юг России» зыфӀлорӀэ программэм Кимэ харигъэгъууцохи, ятӀонӀэр гурыт еджапӀэр, гъэкъӀбзӀлӀэ псӀуалӀэр агъӀпсыгъэх, кӀӀлэ сымӀджэ-щым кыпашыгъэхэри бэрэ пӀмылгъуу атӀупшыш. Сомэ миллион 200 кыалэм кыфатӀупшыгъуу цыфхэр псӀэу зӀ-шӀоштыгъ джы афызӀбгырашы.

Аужырэ ильӀэситӀлӀэм ДжарымэкӀэ Ас-лъан цыфхэм ИощлӀан ягъӀгъотыгъэ-ным и Гулчэу АдыгъкӀалэ дэтым ипаш. ИпшӀырылӀхэр шыпхы хыгъуу егъӀцӀкӀэх, игугъуи дахӀкӀэ зӀрашӀырӀэр бэрэ зэхэ-тӀхыш, тигуагъ.

ЧылӀэмкӀэ шысӀетехыпӀэ пшӀым хъунэу унӀгъо зӀгурылӀожыи ышлагъ. ИпшӀхыгъу-сэу Зое ДжэджэхъаблӀкӀэ Тыгъужьмэ япхъу, бзылфыгъэ шӀӀбӀэ рӀхъат, ымакӀэ лӀгыгъуу гушыгъуу е имыӀоф рыгушыгъуу цыф зэхыгъуу. Яунагъо зӀтегъӀпсы-хыгъуу, яшагу кыабзэ, чэт-тхыащтыгъ ахыгъуу. Зое исӀнӀхыатӀкӀэ кӀлӀзегъадж, апэ педагогическӀэ колледжыр, етӀанэ Адыгэ кӀӀралыгъо университетыр кыуыгъэх. Апэ ильӀэситӀ Къунчыкыкыкыкы ащы-гъэджагъэх, лӀӀшӀлӀгъуу щанэм шлокӀы-жыгъуу кыуыгъуу Городским дэт гурыт имыкӀур еджапӀэм ишыгъуу, идахэ аригъаӀозэ шырегъаджэх, Адыгэ Респуб-ликэм гъӀсӀныгъэмрэ шӀӀныгъэмрӀкӀэ и МинистерствӀэр Теуцожь районым гъӀсӀныгъэмкӀэ игъӀлорышлӀанлӀэр мызэу-мытлоу ильӀэс зӀкӀлӀыкӀлохэм кыфа-гъэшпӀошгъэу шыгъуу тхыгъхэри илӀх.

Зэшхыгъуушхэу лъфыгъитӀуу зӀда-пӀугъ. Анахыжыгъуу Саидэ исӀнӀхыатӀкӀэ бухгалтер, Мыекъуапэ щӀлажэу, Хъэш-хуанэкӀомэ яныс. Ащ кыкӀлӀыкӀлорӀэр Бислъан, Кубанскэ мэкъумэщ институтыр кыуыгъуу, ежъ иунӀэ фирмэ зэхыагъуу бизнесым пылгъ.

ИкӀлӀухым тыкӀэмыушчӀан тлӀӀжыгъуу ащ фӀдиз ИощлӀагъуу илӀм, кыгъэшлӀгъэ ильӀэс 55-м шыгъуу ильӀэс 38-рэ тракто-ристэу, бригадэм иагрономэу, колхозыш-хом иотделение иуправляющэу, колхозым иагроном шъхьаӀу, етӀанэ итхъаматэу, МТС-м идиректорэу, АдыгъкӀалэ имӀр иапӀэрэ гуадзэу зӀлажыгъуу иИощлӀагъэхэм уасэу кыфашигъуу. Аслъани зыпари ымыгъоу тӀӀкӀурэ шыси, шхыпшыгъуу.

— УФ-м мэкъу-мӀщымкӀэ и Мини-стерствэ и Шыгъуу тхыгъ кысатыгъ. Джы бӀмышлӀу Москва «РОСТРУД»-м ишӀуфӀс тхыгъ кысфигъэхыгъ. Адыгэ-кӀалӀэр Теуцожь районымрэ ядмини-страциехэмрэ янароднӀэ депутатхэм ясоветхэмрэ ящытхы тхыгъхэр мызэу-мытлоу кысатыгъуу.

ДжарымэкӀэ Аслъан зыфӀлажыгъэр цыфхэм шӀу афӀшӀлӀныр, ахэр дахэу зӀ-рищӀнӀхэр, ыгъӀпсӀунхэр, нӀбгырӀэ пӀпчъ игукӀлӀгъуу, игуныкӀ зэхышӀнӀхэр ары. Шыгъахыгъуу гъогуу кыкыгъуу ахэр кы-шыдӀхыгъуу. ИльӀэс пчӀагъэхэм пӀӀэ лӀнатӀэхэм залотым, цыф ыгу хыгъкӀы-гъуу, амал зӀригӀкӀэ ыгъӀдӀуагъэх, Иощ аригъэшлагъ, зыфӀныкыкыкы аригъэ-гъотыгъ.

ДжарымэкӀэ Аслъан кызышхыгъуу, зычапӀугъуу къуаджэми, ильӀэс пчӀагъэ-рэ зышылэжыгъуу кыалэми, районими осӀшхо ащыри, шъхыкӀлӀфӀныгъи, лъы-тӀныгъи кыащыфаши. Ащ нахъ лъапӀэ хъурӀ. Ахэр ежъ кылыжыгъуу, лӀыгъуу, цыфыгъуу, адыгагъуу зӀрихыгъэхэм кыӀлӀкӀуагъэх.

Опсэу, Аслъан! Джауштыгъуу уищыгъуу уидахэрэ джыри ябгъалоу, уишӀушӀкӀи, уилӀжыкӀлӀкӀи хъхъоныгъӀкӀхэр пшӀын-хэу, уишӀауныгъэ пыгъӀнӀу, уиунагъо, пкыош-лахылыхэм уадӀтхӀнӀу, хъярым-рӀэ гушӀуагъомрэ уигъогъгъунхэу си-ИощлӀагъуу ацӀкӀлэ сыпфӀлӀа.

ОБЩЕСТВЕННЭ ЕДЭИУНХЭР

Льэпкьхэм яшлоигьоныгъабэ кьыдалытагъ

Кавказ заом ыкIи нэмыкI кьиныгъохэм апкь кьикIэу Урысыем шыпсэурэ льэпкьхэм ащыпсэурэ итэкъухагъэ хьугъэх. КьызэралорэмкIэ, япчъагъэкIэ урысхэм ауж пстэуми анахьыбэу дунаим щитэкъухагъэ хьугъэхэр адыгэхэр (черкесхэр) арых. Мы кьиныгъом Урысыем ыкIи IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ льэпкьыбэр агъэгумэкIы, зы хьужьынхэм, зы хэгъэгу шыздэпсэунхэм кIэдаох. Арыштын Урысые Федерацием и Общественнэ палатэ мэкъуогум и 21-м шыклогъэ общественнэ едэлунхэм язэхэщэн лъапсэ фэ-хьугъэри. Ащ изэхэщэкIуагъ Кавказым общественнэ эдэгущыIэным ыкIи обществэм иражданскэ институтхэм хэ-хьоныгъэ шягъэшлыгъэнымкIэ Общественнэ палатэм иIoфышIэ купэу агъэнэфэгъэм ипашэу Максим Шевченкэр. IoфышIэ купым гьусэргъоу илагъэх льэпкь общественнэ организации эфэшхьафхэр.

Ащ иIoфшIэн нэгъыри 120-м ехьу хэлэжъагъ. КьекIолIэгъагъэх УФ-м региональнэ хэхьоньгъэхэмкIэ и Министерствэ, УФ-м и Президент СКФО-мкIэ и Полномочнэ ЛыкIо и Аппарат, Кьэралыгъо Думэм, Общественнэ палатэм, Федеральнэ Таможеннэ кьулыкьум, МВД-м, Темеыр Кавказым ит республикэхэм я ЛыкIо лэжъапIэхэу УФ-м и Президент дэжъ шыIэхэм, Темеыр Кавказым ит республикэхэм яхэбзэ органхэм ыкIи общественнэ организацииехэм ялыкIохэр, экспертхэр, журналистхэр.

ЗэлукIэгъум шытегушыIэнхэу агъэнэфэгъагъ темэу: «Итэкъухагъэ хьугъэ льэпкьхэр: правовой статусыр ыкIи трансграничнэ эдэлэжъэныгъэр» зыфиIорэр. ЗэлукIэгъум иапэр Iахь анахь кьиныгъоу щыт

лэныкьохэм ыкIи итэкъухагъэ хьугъэ льэпкьхэр кьызыкIэдаохэрэм яхьылIэгъэ докIадхэм шядэлугъэх.

Лезгин льэпкьым ыцIэкIэ зэлукIэгъум кьышыгушыIэзэ, Федеральнэ лезгин льэпкь-культуэрэ автономием ипрезидентэу Ариф Керимовым гурыт лIэшIэгъум кьышы-ублагъэу лезгин льэпкьым гьогоу кьыкIугъэм, ар Урысыемрэ Азербайджанрэ итэкъухагъэ зыкIащыхьугъэм, джащ фэдэу непэ Кьыблэ Дагъыстаным ис лезгинхэмрэ Азербайджан итемыр лэныкьыбэу щыпсэурэ ялэпкьыгъэхэмрэ зэрихьылIэхэрэ кьиныгъохэм кьащыуцугъ. Ащ кьызэриIуагъэмкIэ, азербайджан общинэу Дагъыстаным щыпсэурэм ыбзэ ыкIи икультуэрэ кьэгъэнэжъыгъэнхэм пае амалэу яIэхэр Азербайджаным щыпсэурэ лезгинхэм амалэу яIэхэм бэкIэ анахь дэгъух.

Льэпкьыр гошыгъэу Урысыем, Грузием ыкIи Темеыр Осетием ащыпсэунхэ фаеу зэрэхьугъэм ыпкь кьикIэу осетин льэпкьыр кьиныгъоу зэрихьылIэхэрэм кьатегушыIагъ Темеыр Осетием — Аланием и ЛыкIо лэжъапIэу УФ-м и Президент дэжъ шыIэм ипашэ игуадзэу Станислав Бидиховыр. Ащ ипсалгъэ шыкIигъэтхьыгъ шьхьэгъэзыпIэ лыхьухэрэр Кьыблэ Осетием кьышжыкьыгъэнхэ, гъэсэнныгъэ ыкIи гуманитар Ioфыгъохэм япхыгъэ проектхэм хэхьоныгъэхэр ягъэшлыгъэнхэ зэрэфаер.

Кьэбэртэе-Бэлъкьар Республикэм шызэхэщэгъэ Общественнэ движениеу «Хасэм» итхьаматэ игуадзэу Шыкьы За-

мир зэлукIэгъум хэлэжъагъэхэм кьафилотагъ я XIX-рэ лIэшIэгъум шыIэгъэ Кавказ заом ыпкь кьикIэу дунаим итэкъухагъэ щыхьугъэ черкес льэпкьыр зэрихьылIэрэ кьиныгъохэр. Ащ зэрэхигъэунэфыкIыгъэмкIэ, Урысыем ыкIи IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ черкесхэр зэрихьылIэрэ кьиныгъоу шьхьаIэхэм ащыпсэурэ тыхэгъэгъоу статусыр кьыдэхыгъэныр, ячIыгужъ кьагъэзжыкьыныр зэрэхэщэагъэхэр. Ащ хигъэунэфыкIыгъэ КьокIыпIэ Благъэм шыIэ кьэралхэм ащыпсэурэ черкес диаспорэу УрысыемкIэ геополитическэ кIочIэшIоу хьун зэрилькIыштыр. Араб хэгъэгъухэм кьащэжъыгъэ революцием ыпкь кьикIэу зышыбырсыр кьэралхэм (Ирак, Сирием, Ливием, Египет) ащыпсэурэ тилэпкьыгъэхэр кьышжыкьыгъэнхэ зэрэфаер 3. Шыкьом кьыIуагъ. Джащ фэдэу черкес льэпкьыр зэрихьылIэрэ кьиныгъохэр дэгъэзыжыкьыгъэнхэм епхыгъэ предложение куп ащ кьыхьыгъ.

Общественнэ едэлунхэм ахэлэжъагъэхэм хагъэунэфыкIыгъэ СССР-р зэрэхэзжыкьыгъэм льэпкьхэм кьыныгъуабэ кьазарафыхьыгъэр. Хэгъэгущом шышыгъэ республикэхэм азыфагу илыгъэ производствэ зэпхыныгъэхэр, транспорт ыкIи нэмыкI инфраструктурэ зэщыкьуагъэх, льэпкьхэр итэкъухагъэ хьугъэх. Законэу «Урысые Федерацием IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилэпкьыгъэхэм яхьылIэгъэ кьэралыгъо политикэу зэрихьэрэм фэгъэхьыгъэ» зыфиIорэм УФ-м иражданствэ кьыдахьыгъэ амал кьареты, ау тыхэгъэгъо-

гъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэм хэхьоныгъэ ягъэшлыгъэным ыкIи гъэпытэгъэнхэм ателытэгъэ программэхэм пIальэу агъэнафэрэр мэкIащэ. А зэпстэум кьапкьырыкIэхэзэ, Общественнэ едэлунхэм ахэлэжъагъэхэр атегушыIэнхэу агъэнэфэгъагъэх кьыкIэлъыкIорэ Ioфыгъохэр:

— итэкъухагъэ хьугъэ льэпкьхэм яправовой статус гъэнэфэгъэным ехьылIэгъэ кьиныгъохэр;

— итэкъухагъэ хьугъэ льэпкьхэр зышыпсэурэ чIыпIэхэм япхыгъэ трансграничнэ эдэлэжъэныгъэм епхыгъэ кьыныгъохэр;

— IэкIыб кьэралхэм ащыпсэунхэ фаеу хьугъэ тыхэгъэгъухэм яегъэшIэрэ чIыгужъ кьагъэзжыкьын альэкIынэу зыгъэлсырэ законодательнэ базэр нахьышIу шлыгъэным ехьылIэгъэ кьыныгъохэр.

Ахэм ятегушыIэн хэлэжъагъэхэм ащыпсэу Дагъыстан Республикэм илIыкIоу УФ-м и Президент дэжъ шыIэ Гаджи Махачевыр, УФ-м и Общественнэ палатэ хэтэу, Грузием щыпсэурэ льэпкьхэм я Ассамблее ипашэу Гоча Дзасоховыр, УФ-м региональнэ хэхьоныгъэхэмкIэ и Министерствэ льэпкь зэфышытыкIэхэмкIэ и Департамент идиректорэу Александр Журавскэр, УФ-м и Кьэралыгъо Думэ идепутатэу Сергей Марковыр, РАН-м иакадемикэу, философии шIэныгъэхэмкIэ докторэу, РАН-м философиемкIэ и Институт идиректорэу Абдусалам Гусейновыр, Кьыблэ Осетием и Президент иупчIэжъгъоу Алексей Казак, Урысыем

ижурналистхэм я Союз этно-проблематикэм ехьылIэгъэ Гупчэу шызэхэщэагъэм ипрезидентэу Кьушъэкъо Сулыет, Адыгэ Республикэм льэпкь IoфхэмкIэ, IэкIыб кьэралхэм ащыпсэурэ тилэпкьыгъэхэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи кьэбар жьугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхьаматэу Шьхьэлэхэо Аскэр, нэмыкIыбэхэр.

Агъэнэфэгъэ темэм еплъыкIэу фырыIэр шьхьэихыгъэу пстэуми кьыралотыкIыгъ. Общественнэ едэлунхэм ахэлэжъагъэхэм кьалэтыгъэ Ioфыгъохэр кьыдалыгъэнхэзэ, федеральнэ, региональнэ кьэралыгъо хэбзэ органхэм Урысыем ис льэпкьхэу гошыгъэ хьугъэхэр зыгъэгумэкIыр кьыныгъохэр зэшIохыгъэнхэмкIэ зехьэгъэн фаеу игъо афалъэгъухэрэм яхьылIэгъэ рекомендацехэр аштагъэх. Ахэм агъэнэфэрэ Ioфыгъохэр агъэцэкIэжыкьынхэ зальэкIыкIэ, гошыгъэ хьугъэ льэпкьхэр непэ зыгъэгумэкIыр кьыныгъохэр дэгъэзыжыкьыгъэнхэмкIэ е нахь макIэ шлыгъэнхэмкIэ ишIогъэшхо кьызэрэкIоштым шэч хэлъэп. ГушыIэм пае, рекомендацехэм зы пунктэу ахэт Темеыр Кавказым ирегионхэу (Кьэбэртэе-Бэлъкьарыр, Кьэрэщэе-Щэрджэсыр, Адыгеир, Краснодар краир, Ставрополь краир, Темеыр Осетием и Мээдэгъу районэу) черкесхэр зышыпсэу-хэрэр IэкIыб кьэралхэм арыс черкесхэр ежъхэм яшлоигъоныгъэкIэ ижырэ ячIыгужъ кьэгъэкIожыкьыгъэнхэм ехьылIэгъэ кьэралыгъо программэм хэгъэуцогъэнхэр ыкIи ар ишыкIагъэу зэрэщытым хэлплъэнхэр Урысые Федерацием икьэралыгъо хэбзэ органхэм игъоу афалъэгъуыгъэныр. Джащ фэдэу гъэпсыгъэх рекомендацехэм агъэнэфэрэ нэмыкI лэныкьохэри.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

ТекIоныгъэм и Парад хэтыгъ

1945-рэ илээсым мэкъуогъум и 24-м Москва и Площадь Пльыжъ шыклогъэ Парадыр зыфэгъэхьыгъагъэр Хэгъэгущом илээхьан совет-

скэ народымрэ ащ и УIэшыгъэ КIуачIэхэмрэ фашист кьэралыгъоу Германием зэрэтекIуагъэхэр ары. Парадым хэлэжъагъэх фронт зэфэшхьафхэм ясводнэ полкхэр, ВМФ-м, дзэ академием, дзэ училищхэм ыкIи Московскэ гарнизоным ядзэ подразделениехэр. Своднэ полкхэм ахэтыгъэх рядовойхэу, сержантхэу ыкIи офицерхэу ялIыхьужьыныгъэкIэ заом анахь кьащыхэщыгъэхэр ыкIи боевой нэградэ лъапIэхэр зилэхэр.

Парадым ипэшагъ АпшIэрэ Главнокомандующым игуадзэу, Советскэ Союзым и Маршалэу Г. К. Жуковыр, зезыщагъэр Советскэ Союзым и Маршалэу К. К. Рокоссовскэр ары. Парадым хэлэжъэхэрэм апэ

итыгъ автомашинэ тегъэпсыхагъэу ТекIоныгъэм и Быракъ зышъхьагъ шыбыбатэщыгъэр. Ащ ыуж итыгъэх фронтхэм ясводнэ полкхэр. Полк пэпчэ апэ итыгъэх Ленинградскэ, Прибалтийскэ, Белорусскэ ыкIи Украинскэ фронтхэм ядзэ пашэхэр. Полкхэм ауж итыгъэх зэхакъутэгъэ фашистыдзэхэм ябыракъ 200 фэдиз егъэзыхыгъэхэу зылыгъыгъэ советскэ дзэкIолIхэр. Ахэр В. И. Лениным и Мавзолей ыльапсэ шызэтыратэкъуагъэх. ЗэкIэмэ ауж шыудзэр, дзэ техникэр, автомашинэхэу дзэкIолIхэр зэрысыгъэхэр кьыблэ-кIыгъэх.

Джащ фэдэ Парад иным хэлэжъагъ отставкам шыIэ полковникэу Смирнов Геннадий Иван ыкьор. Непэ ар Мыекъуапэ шэпсэу.

Г. И. Смирновыр 1926-рэ илээсым Ивановскэ хэкум шыщ кьалэу Кинешма кьышыхьугъ. Илээс 17-м ит кIэла-

кIэр 1944-рэ илээсым Дзэ Пльыжыкьым ашагъ, 1973-рэ илээсым дзэм кьыхэкIыжыгъ. 1944-рэ илээсым ищылэ мазэ шегъэжъагъэу 1951-рэ илээсым нэс рядовой ыкIи сержант составхэм кьулыкьур ащиыхыгъ. 1957-рэ илээсым шыкIэдзагъэу офицер-политработникхэм ахэтыгъ.

Хэгъэгущом хэлэжъагъ я 4-рэ Украинскэ фронтым хэхьылэ я 1498-рэ самоходнэ-артиллерия полкым хэтэу. Топым ипэшагъ, наводчикэу кьыхэкIыгъ. Закарпатскэ хэкур (Украинэр), Польшэр ыкIи Чехословакиер шьхьафит зышлыжыгъэхэм ахэтыгъ, Прагэ зыштагъэхэм ягъусагъ.

Г. И. Смирновым наградэ лъапIэхэр иIэх. Ахэм ащыпсэу Хэгъэгущом иорденхэу а I ыкIи я II-рэ степенэ зилэхэр, Жьогъо Пльыжыкьым иордени 2, Щытхьум иорденэу я III-рэ степенэ зилэр, медальхэу «За отвагу», «За боевые заслуги»,

«За Победу над Германией» зыфиIохэрэр, юбилей медалыбэ. 1945-рэ илээсым фронтым кьыщауIэгъагъ.

Г. И. Смирновыр ТекIоныгъэм и Парадэу 1945-рэ илээсым мэкъуогъум и 24-м Москва шыIагъэм зэрэхэтыгъэм фэшI ветеранхэр фэгущыIуагъэх.

Отставкам шыIэ полковникыр общественнэ IoфшIэнхэм чанэу ахэлэжъэ. Ветеранхэм я Мыекъопэ кьэлэ ыкIи я Адыгэ республикэ советхэм IэпыIэгъушIоу яI. Я 131-рэ мотошхончэо бригадэу Мыекъуапэ дэтыгъэм иветеранхэм я Совет итхьаматэ игуадзэу Ioф ышIагъ. Зигугъэ кьэтшыгъэ боевой наградэу иIэмэ икIыгъэ илээсым зы кьахэхьуагъ. Ар Адыгэ Республикэм имедалэу «Адыгеим и Щытхьузэхэ» зыцIэр ары.

ШЫМЫГЪЭХЪУ Мурат. АР-м иветеранхэм я Совет ипресс-секретарь. Сурэгтым итыр: полковникэу Г. И. Смирновыр.

Нахь гъэшлэгъоны хьушт

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ ипчыхъэзэхьэу тыкызытегушчы-лэрэр искусствэм пыщагъэхэм, тарихым кырыкыла-гъэм ыгъэгуэмэкыхэрэм бэрэ агу илътыштэу тэгугъэ. Драматургэу, Адыгеим театрэ шызэхъэгъэным клэщакло фэхьугъэгъэ Цэй Ибрахимэ ипъесэ техыгъэ спектаклэу «Къокласэ» артистхэм къашыным ыпэкIэ зэфэхьысыжъ къэбархэм тядэлугъ.

Лъэпкъ театрэ ирежиссер шъхьалэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ янароднэ артистэу, Абхазым ыкIи Кубань язаслуженнэ артистэу Кукэнэ Мурат театрэ ия 74-рэ илътэс Иофшлэгъу зэригъэкылауагъэм иеплъыкIэхэр къырилолауагъэх.

Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ театрэ мы илътэсым Москва шылэгъ, апэрэу адыгабзэкIэ спектаклэхэу «Мэдэя» зыфиорэмрэ «Псэлъы-хьохэмрэ» къышхыгъэлыгъуагъэх. Театрэхэм яфестиваль-зэнэкъокъоу Краснодар шызэхъагъэм Лъэпкъ театрэ хэлэжъагъ, апэрэ чыпIэр

нэ артисткэу Зыхьэ Мэлайчэт.

Театрэ илътэс Иофшлэгъу «Къокласэ» зыфиорэмкIэ зэриухы-рэми мэхъэнэ хэхыгъэ иI. Кукэнэ Мурат зэфэхьысыжъхэм къашы-хыгъыгъэ Лъэпкъ театрэ илътэс 75-рэ зэрэхъурэм ипэгъокIэу зэхъ-щэн Иофхэм зэрапылхэр. Адыгэ театрэ апэу шагъэуцугъэгъэ спек-таклэхэр тарихым хэкIоклауагъэх. Драмэу «Къокласэ» зыфиорэмрэ Мольер ыгъыгъэ «Скупоймрэ» те-атрэ кышхыгъэлыгъагъохи, Иоф-шлэн ыублэгъагъ.

Лъэпкъ театрэ зэхъышхыгъэу,

щтыгъэр ары, — къытиуагъ Лъэпкъ театрэ ирежиссерэу, Къалмыкым изаслуженнэ артистэу Хьакъуй Ас-лъан. — Цэй Ибрахимэ ипъесэ къышхыгъэлыгъагъэм ыуж илътэсыбэ тешлагъ, шылэныгъэм зэхъокыныгъэхэр фэхьугъэх. Спек-таклэм кышхыгъэлыгъагъэм, гупшы-сэхэр сценэм иамалхэмкIэ къэбгъэ-лэгъонхэр Iэшхэп. Къыныгъохэр къызтэныкIынхэм фэшI Iэпылэгъу къытфэхьугъэ типашхэм, зэхъщэн Иофхэм апылтыгъэхэм, рольхэр къэзышхыгъэ артистхэм лъэшэу сафэраз.

Артист цIэрылохэу Зыхьэ Заур-бийрэ Кукэнэ Муратрэ, спектаклэм хэлэжъэгъэ артистхэу Тхьаркъохъо Теуцожь, Ацумыжъ Нурбий, Ацу-мыжъ Тембот, Джолэкъо Рэщид, Шыунэ Асыет, КIэмэщ Разыет, нэмыкIхэм гупшыгъу тафэхьугъ. Лъэпкъ гупшысэр яеплъыкIэхэм ащыпхыращызэ, спектаклэм яре-пертуар къыгъэбаигъэу къытауагъ.

Спектаклэм джыри Иоф дашIэшт, къуаджэхэм къашагъэлыгъагъоным фагъэхъазырышт.

Пчыхъэзэхъагъэм хэлэжъагъэх спектаклэу «Къокласэ» еплъы-гъэхэу Адыгэ Республикэм и Лъэпкъ ипшъэрылхэр зыгъэ-цэкIэрэ КъумпIыл Мурат, АР-м культурэмкIэ иминистрэу Чэ-мышъо Гъазый, ащ игуадзэу ШъэуапцIэкъо Аминэт, АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкIэ саты-умкIэ иминистрэу Лыхъэс Мы-хьамодэ, АР-м чыпIэ зыгъэоры-шIэжыным иорганхэм адырIэ зэхъыныгъэхэмкIэ и Комитет ипацэу Iэтгъэхъэ Заурдин.

— Цэй Ибрахимэ тикъуаджэу Шынджые къышхыгъу. Спектак-лэу «Къокласэ» Лъэпкъ театрэ зэрэхъылауагъэр лъэшэу тигуапэ. Лъэпкъ театрэ тичылэ едгъэб-лагъэ, «Къокласэ» къытфигъэ-лэгъо тшIоигъу, — къытиуагъ Шынджые псэупIэм иадминистра-ция итхьаматэу Пратэкъо Муслим.

— Тигуапэу Шынджые тыклошт, къуаджэм дэс лэжъакомэ, ныб-жыкIэхэм талукIэшт, — тащигъэ-гъозагъ игупшысэхэм Лъэпкъ те-атрэ идиректорэу Зыхьэ Мэлайчэт.

Лъэпкъ театрэ спектаклэу «Шъузабэхэр» блыпэм, сыхъатыр 16-м къышхыгъэлыгъагъошт. Мурэтэ Чэлай ипъесэ техыгъэу Зыхьэ За-урбий спектаклэр ыгъэуцугъ.

Сурэтхэр спектаклэу «Къокласэм» къышхыгъахыгъэх.

къыфагъэшъошагъ. Мэдэям ироль шъхьалэ къэзышхыгъэр Адыгэ Рес-публикэм изаслуженнэ артисткэу Шыунэ Асыет. Бзылфыгъэ ро-лыр анахь дэгъоу къызэгузыхыгъэу къышхыгъахыгъэр Шыунэ Асыет, 2010-рэ илътэсым ащ фэдэ щыт-хъуцIэр мы фестивалым ащ къы-щыфаусыгъагъ.

Театрэ испектаклэхэр тикъуа-джэхэм къашагъэлыгъагъэх. КIэлэцIыкIухэмрэ ныбжыкIэхэм-рэ апае кIэу агъэуцугъэ спектак-лэхэр Адыгеим, Краснодар краим ащыкIуагъэх.

— Театрэ шызыгъалэрэр, зы-фышхыгъэ шъоры, — залым чIэмэ закъыфигъази пчыхъэзэхъагъэм къышхыгъагъэ АР-м и Лъэпкъ те-атрэ идиректорэу, Урысыем изаслу-женнэ артисткэу, Адыгеим инарод-

артистхэр апэу зыгъэджагъэр драматургэу, тхаклоу Цэй Ибра-хим. Ащ ыцIэ Лъэпкъ театрэ фаусы ашIоигъоу АР-м культу-рэмкIэ и Министерствэ шытегу-шылауагъэх. Иофыр республикэм и Правительствэ шылэагъэкуагъ.

Спектаклэу «Къокласэр» те-атрэ апэрэп къызэрэщагъэлыгъ-гъорэр. Режиссерэу ХьакIэгъо-гъу Къэсэй зэригъэуцугъэр ис-кусствэм пылхэм ащыгъуп-шагъэп. Лъэпкъ театрэ драм-атургэу Цэй Ибрахимэ ыцIэ фа-усы зэрэащIоигъор Зыхьэ Мэлай-чэт къыдилыгъы, «Къокласэ» икIэрыкIэу шагъэуцужынынэу фежъагъэх.

— Драмэм Иоф дэтшIэнэу зэ-тэгъажьэм, анахьэу тызыгъэгу-мэкIыгъэр бзэр зэрэдгъэфедэ-

ГАНДБОЛ. СУПЕРЛИГЭР

Мыекъопэ гандбол бзыл-фыгъэ командэу «Адыфым» илътэсыкIэ ешIэгъум зыфигъэ-хъазырынэу ыублагъ. Спорт-сменкэмэ зызагъэпсэфым ыуж апэрэ зэхъагъэу ялагъэм тызы-гъэгуэмэкIын къэбархэр шызэ-хэтхыгъэх.

2010 — 2011-рэ илътэс ешIэгъум Урысыем икомандэ анахь лъэшхэр зыхэт купэу суперлигэм «Ады-фым» я 8-рэ чыпIэр къышхыгъыгъ, тикомандэ нахьыбэкIэ тышхыгъ-гъышхыгъэш, ар гъэхъагъэкIэ фэт-лэгъурэп — уезэгъы хъуштэу тэ-лыгътэ. 2011 — 2012-рэ илътэс зэ-нэкъокъур «Адыфым» нахь псынкIэ къыфэхъуцIгъ. Урысыем иныбжыкIэ хъшыпыкIыгъэ коман-дэ щешIэрэ Мария Гарбуз «Ады-фым» хэкIыжыгъ. Сэнаушхыгъэ ин

зыхэлэ пшъашхэр «Ростов-Доным» рагъэблэгъагъ.

БэкIэ тигъэгугъэзэ линиэм щешIэштыгъэ Мария Романенкэр «Ку-бань» Краснодар аштагъ. Къэлап-чъэм Iэгуаор анахьыбэрэ дэзыдзэ-штыгъэхэ Мария Гарбузрэ Мария Романенкэр «Адыфым» зэрэ-хэкIыжыгъэхэр тыгу къе. «Ады-фым» итренер шъхьалэу, Урысы-ем изаслуженнэ тренерэу Александр Реввэ къызэрэтиуагъэу, М. Гарбуз-рэ М. Романенкэр ачылIэ коман-дэм аштэн альэкIыштхэр Мые-къуапэ икIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ спорт еджапIэ шагъасэрэмэ ащыш-хэр арых. ЗэрэхъурэмкIэ, «Ады-фым» иешIакIэ мыгъэ хигъэхъон ылгъэкIыштми къэшIэгъуае. Арэу шыгъми, тыгу дгъэкIодыштгъ, тико-мандэ тылтыплэгъэшт, тыфэгумэ-кIышт.

Яна Ускова.

НэкIубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТИЛЪ Нурбий.

Зэхъыбгъэ
Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо
Совет — Хасэр,
иминистрэхэм
я Кабинет

КъыдзыгъэкIыгъэр:
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ ИофхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм
ащыпсэрэ тилъэп-
къэгъухэм адырIэ
зэхъыныгъэхэмкIэ
ыкIи къэбар жъу-
гъэм иамалхэмкIэ
и Комитет
Адресыр: ур.Кре-
стьянскэр, 236

**Редактор
шъхьалэр**

**ДЭРБЭ
ТИМУР**

**Редактор
шъхьалэм иапэрэ
гуадзэр
АУЛБЭ Руслъан**

**Редактор
шъхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэкIыжъ
зыхьыр
секретары
ХЪУРМЭ Хъусен**

**ПшъэдэкIыжъ
зыхьыр
секретары
НЭПШЭКЪУЙ
Заур**

**Редакциер
зыхъыгъэр:**
385000,

къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

редактор шъхьалэм
иапэрэ
гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкIыжъ зы-
хьыр секретары:
52-16-77.

E-mail:

adygvoice@mail.ru

**Зышаушыхъаты-
гъэр:**

Урысые Федерацием
хъутын ИофхэмкIэ,
телерадиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлъы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чыпIэ гъэоры-
шIапI, зэраушыхъа-
тыгъэ номеры
ПИ №10-3892

Зышхыауыгъэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,

къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**Пчъагъэр
4306**

**Индексхэр
52161
52162**

Зак. 1705

Хъутыным
узшыкIэтхэнэу щыт
уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗышыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр 18.00